

Хресчен саесе

1991 сұлхи ака уйахён 21-мёшёнче тухма тытәннә

КЁСНЕРНИКУН

ФОРУМ

Шкулсәр ял – малашлăхсәр

Сәнүкерчөксене www.sar.ru сайтран илнө

Вишём кун Шупашкара Раçсей Федерацийён 62 регионёнчен 505 делегат сёршыври ял учителёсен съездне килсе ситрөс. Вишёмёш хут иртнёскерён пленарлă пухăвне РФ вёрену тата аслалăх министрö Ольга Васильева, Чăваш Ен Пуслăхё Михаил Игнатъев, РФ Президентчён Атăлси федераци округёнчи полномочиллө представителён пулăшуси Олег Машковцев, РФ Патшалăх Думин Вёрену комитечён председателё Вячеслав Никонов, Раçсей Патшалăх Думин Вёрену комитечён председателён заместителё Алена Аршинова, ЧР вёрену министрö Юрий Исаев тата ыттисем те хутшăнчөс.

Пухăннисем ялти школ учителён Раçсей аталанăвён тапхăрөнче мөнле пулмаллине, ёслемеллине сүтсе яврөс. Съезд вăхăтёнче пленарлă пухусәр пусне тёрлө пёлтерөшлө темасемпе 5 лапам ёслерө.

Чăваш Республикинчи лару-тăрупа, кунти пётёмөшлө вёрену тытăмөпе регион Пуслăхё Михаил Игнатъев паллаштарчө.

Чăваш Енри халăхăн 39 проценчө ялта пурăнать. Сăвăнпа кунта ача сачөсем тăвас тата тёрпен юсас программа тёллевлө пурнăсланать. Муниципалитетсен 70 процентөнче икө султан аслăрах ачасем валли вырăнсем йёркеленө. Сұлталăк сурă тултарнисем валли учрежденисем тăвас ёс те малалла пырат. Юлашки сұлсенче ялсенче 9 сөнөшкул усаьннă, 100 спортзала тёрпен юсанă.

Профориентаци енөпе республикара кăсал сăмрăксен инноваци пултарулăхён тăваттамөш центрө (ăна технологи хатөрөпе пуянлатнă) усаьлат. Раçсей Вёрену министрствин конкурсөнче сөнтерни ачасен технопаркне йёркелеме май парать. Сұлсерен пиншер пусаруллă хөрпе каччă ЧР Пуслăхён стипендине тивөсет.

Раçсей шайёнчи олимпиадăра сөнтернөшкул ачине е специальноспа вăтам профессии пёлөвө илекен сăмрăка тёрлө конкурса, олимпиадăна хатөрлекен педагогсене кăсалтан пусласа уксан премипе хавхалантарма йышăннă.

Раçсей Вёрену министрствине ертсе пыракан Ольга Васильева палăртнă тăрăх – ялти школ ачасене воспитани парассипе тата вёрентессипе кăна ёслемест, въл вырăнти территории тытса тăрат. Урăхла каласан, школ пулсан ял пурăнать.

Министр пёрлехи патшалăх экзамене сөнетес тёлөшлө малалла ёслемеллине те асăнчө. Унăн шухăшөпе тест шутне чакармалла, пултарулăхпа сыхăннине үстермелле.

Учитель шалăвө юлашки вăхăтра нумай каластарнăран ку енөпе те сирөп йёрке тăвасса шантарчө. "Хальхи вăхăтра хатөрлекен норматив никөсөпе килөшүүлөн ёс уксин 70 % – тёр пайран, 30 % хавхалантару тўлевөнчен тăрө. Сăкă мёнпур вёрену учрежденине пырса тивет", – аьлантарчө Ольга Васильева.

Вёрентекенсене тахсантанпах канăс паман ытти ыйту та айккинче юлмарө. Акă

О. Васильева министр.

пусламăш классем валли вёренөвөн пёрлехи никөс стандартне вăраха ямасәр хатөрлемелле. Пусламăш шулшăн въл пуриншён те пёр пек пулмалла. Вёрену программисенчен тёр никөс шутне чи лайаххисене суйласа илмелле. Унсәр пусне тёллө вёрентемеллисем те кёртмелле. Чи пёлтерөшли – стандарта пахалăхпа пуянлатасси. Анча пусламăш классене сав тери нумай кенекө сөнни пулмалла мар.

Министр электрон вёрену ресурсне аталантармаллине те аса илтерчө. "Эпө сăкăн сінчен сахал мар каланă, мөншён тесен унпа мён кирлине тупма сăмъл." "Раçсей электрон шулө" портал пулăшнине (ăна Раçсей Президентчө хушнине хатөрленө) учительсем хайсем те пёлтерөшлине нумай тупөс: методика хатөрне те, ви-

деомаериал та. Сұлталăк вёслениччен портал тёрпипех ёслесе кайө. Ялти учительсем унпа хастар уса курасса шанатăп", – терө въл.

Ольга Васильева асăннă тăрăх – сахал ачаллă школсене регионсенче упра-са хăварассишён сине тăмалла.

Педагога паракан пурнăсри сăмаллăхсем те управса юласчө. Унсәр пусне ялти учительсене пулăшма йёркеленө ятарлă программасем те яланхиллех ёслөс. Сăмахран, "коммуналлă хусалăх такакне сап-лаштарассине" сёршыври пур регионан та пурнăсламалла. Ку халө федераци шайёнчи норма шутланать. Унсәр пусне чылай сёрте сав сăмаллăхпа пенсие тухнă педагогсем те уса кураччө, 51 регионта – сөмье членөсем те.

Вёрентекенсен асталăх шайө те үсет. Тёслөхрен, 2011-2015 сұлсенче Пётём Раçсейри "Сұлталăк вёрентекенө" конкурсан юлашки тапхăрөсене 82 ял учителө хутшăннă, сăкă – пётёмөшлө йышăн 20 %. 2011 тата 2013 сұлсенчи сөнтерөсөсенчен ытларахашө – ялти школсенчен.

Ялсенче сөнө вёрену учрежденийөсем тăвас, инфратытăма аталантарас тёлле-ве патшалăх малти вырăна лартать. Сăк сұл вёслениччен сёршыври ялсенче тепөр 12 школ (6890 вырăнлăх) хута каймалла.

Форума хутшăннисем те хайсен регионөсенчи ёс опычөпе паллаштарчөс.

Чăваш Енрен те ыттисен сахал мар вёренмеллине палăртрө министр республика Пуслăхөпе Михаил Игнатъевпа уйрăмман тёл пулнă май. Хайне уйрăмах Янăшри пётёмөшлө пелү паракан школ тёлёнтернине пытармарө въл.

Унта въл съезд иртнө кунах Михаил Игнатъевпа ситсе курчө. Ханасем шулчченхи ачасен ушкăнөпе, информацияпе библиотека центрөпе, пултарулăх студийөсен ёсөпе паллашрөс, вёрену пўлөмөсене, пуху ирттермелли, спорт залөсене, бас-сейна пăхса сăврăнчөс.

Ольга Васильева школ ёсчөнөсемпе тёл пулса каласрө, вөсене пашăрхантара-кан ыйтусемпе кăсăкланчө, малашнехи сөнөвөсене пөлөсшён пулчө. Педагогсем пёрөшкел вёрену программисемпе ёслөсшён пулнине пытармарөс, шулу-па сыхăннă тата ытти ыйтăва та хусатрөс.

"Янăш шулөсөр пусне Чăваш Енре мана вёрену наци йăли-йёрки сине тёрөв-ленни кăмала кайрө. Кунта халăх пултарулăхө, наци литературы хисөпре. Сăкă пёлтерөшлө, мөншён тесен йăла-йёрке тёр никөс пулсан ыттинне ун сінче йёркелеме пулат", – палăртрө министр.

Ирина НИКИТИНА.

СЫРАНТАРУ – 2017

«Хьшара» – кашни сөмьене

Аван уйахён 1-мөшөнчен – 30 % йүнөрөх

2017 сұлән I сурринче илсе тăмашкән

аван уйахён 1-мөшөнчен йүнө хакпа:

«ХЫПАРА» – 572,88 тенкөпе, «ХЫПАР-эрнекуна» – 279,36 тенкөпе, «ХРЕСЧЕН САССИНЕ» 250,08 тенкөпе кашни сыхăну уйрăмөнчөх сыраьтарасчө

Республика уй-хирөнче

Сăк эрне пусламăшө тёлне республикара пётөмпе 637,3 пин тонна тырă (пёлтөр сăк вăхăтра 524,3 пин тонна) пустарнă, кашни гектартан вăтамран – 22,5 ц (иртнө сұлхи кăтарту – 20,5 ц).

Пёрчөллө тата пăрса йышши культураөсене 13 районта вырса пётөрнө. Асăннă вăхат тёлне вөсене вырма лаптăкөн 99,5 процентчө сінче е 282,9 пин гектар сұлнă. Санталăк чармантармасан сывăх вăхăтра ёсөсипе татълмалла.

Төштырă тухăслăхөпе Елчөк (кашни гектартан вăтамран 28 ц) тата Върнар (27,7 ц) районөсем палăрнă.

Сөрүлмине 3 пин гектар сінчен кăларнă. Пёр гектартан вăтамран 187,7 ц тухнинө шута илсен хальлөхе пётөмпе 57,1 пин тонна пустарса илнө.

Пахчасимөс тухăсө гектар пусне 185,9 центнерпа танлашнă, 296 гектар сінчен 5,5 пин тонна пустарнă. Сурхипе танлаштарсан кёр тырри самай тухăслине палăртасчө специ-алистсем. Эрне пусламăшө тёлне аьна пётөмпе 87 пин гектар акнă. Элөк (100,3 %), Йөпреç (100,1), Хөрлө Чутай (100), Муркаш (101,8), Пăрачкав (100), Сөмөрле (128,2) тата Елчөк (100) районөсенче ку тёлөшлө палăртнине пурнăсланă.

СОРОКИН
 ГОЛИЦЫН

**МЕНЬШЕ БАНКОВ –
БОЛЬШЕ ЗАВОДОВ**

Гражданская
ПЛАТФОРМА +Я

Пичет лапӑнке Федерацин "РФ Федераци Пухӑвӑн Патшалӑх Думин депутатӑсен суйлавӑн сӑнчен" сакунӑн 66-мӑш ст. килӑшӱллӑн "Гражданская Платформа" политика партине тӱлевсӑр панӑ

**ГОЛОСУЙТЕ
ЗА
ПАРТИЮ
ПЕНСИОНЕРОВ!**

ЗА ДЕТЕЙ! ЗА ВНУКОВ! ЗА СЕБЯ!

Пичет лапӑнке Федерацин "РФ Федераци Пухӑвӑн Патшалӑх Думин депутатӑсен суйлавӑн сӑнчен" сакунӑн 66-мӑш ст. килӑшӱллӑн "Российская партия пенсионеров за справедливость" политика партине тӱлевсӑр панӑ

**ВЫБОРЫ В
ГОСДУМУ
РОССИИ**

НАШ ЛИДЕР ЗЮГАНОВ

за №12
в избирательном бюллетене

Пичет лапӑнке Федерацин "РФ Федераци Пухӑвӑн Патшалӑх Думин депутатӑсен суйлавӑн сӑнчен" сакунӑн 66-мӑш ст. килӑшӱллӑн "КПРФ" политика партине тӱлевсӑр панӑ

18 СЕНТЯБРЯ
**ВЫБОРЫ
НОВЫХ
ДЕПУТАТОВ!**

**ВЫБИРАЕМ
СПРАВЕДЛИВОСТЬ!**

Пичет лапӑнке Федерацин "РФ Федераци Пухӑвӑн Патшалӑх Думин депутатӑсен суйлавӑн сӑнчен" сакунӑн 66-мӑш ст. килӑшӱллӑн "СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ" политика партине тӱлевсӑр панӑ

**18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ
ДЕПУТАТОВ ГОСДУМЫ РФ**
ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственной Думы по Чебоксарскому одномандатному избирательному округу №38 С.А. Белобаеву

**НИНА №1
РЫЛЕЕВА**
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ФРОНТ

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственной Думы по Чебоксарскому одномандатному избирательному округу №38 Н.Б. Рылеевой

Я ЗА СИЛЬНУЮ РОССИЮ!
**Александр
КАПИТОНОВ**

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственной Думы по Канашскому одномандатному избирательному округу №37 А.П. Капитонову

Яблоко

**Власть должна быть
сменяема и
контролируема народом.**

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственной Думы по Чебоксарскому одномандатному избирательному округу №38 В.И. Архавцеву

**Заставим власть работать
по-честному!**
**ДМИТРИЙ
СЕМЁНОВ**
Независимый кандидат

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственной Думы по Канашскому одномандатному избирательному округу №37 Д.А. Семенову

**Кӑрхисене
акса пӑтернӑ**

Хӑрлӑ Чутай районӑнчи ял хуҫалӑх предприятийӑсем кӑрхи культурӑсене акса пӑтернӑ. Вӑсен пӑтӑмӑшле лаптӑкӑ – 2050 гектар. Ытларах пайӑ «Коминтерн» хуҫалӑхра: кӑрхи тулӑ унта 750 гектар йышӑнать. Ҫавӑн пекех ку тӑлӑшпе Н.Лисаев фермер та тӑрӑшса ӗҫленине палӑртмалла. Кунта кӑрхисем – 500 гектар. Хальхи вӑхӑтра «Коминтерн», «Свобода» хуҫалӑхсенче силос валли кукуруз ыраҫҫӑ.

Культура ҫурчӑ ҫӗкленет

Вӑрмар районӑнчи Энӑшпуҫенче 150 ҫын ырнаҫмалӑх ҫенӑ культура ҫурчӑ тума тытӑнаҫҫӑ. Вӑл ялла территориясене ҫирӑп аталантарас тӑлӑшпе йӑркеленӑ федерацин тӑллевлӑ программы пулӑшнине ҫӗкленет. Ӑна тума кӑҫал 12,6 млн тенкӑ уйӑрнӑ. Пӑтӑмпе объект хакӑ 27 млн тенке кайса ларать. Клуба ҫитес ҫул хута ямалла.

Виҫӑм кун ҫенӑ культура "вучахӑ" ялкӑшма тытӑнмалли ыраӑн никӑсӑнче асанмалӑх капсула хурса хӑварнӑ. Ку тӑлӑшпе йӑркеленӑ савӑнӑҫлӑ мероприятие ЧР ял хуҫалӑх министрӑ Сергей Артамонов, ЧР культура, национальноҫсен ӗҫӑсен тата архив ӗҫӑн министрӑн тивӑҫӑсене пурнӑҫлакан Константин Яковлев тата ыттисем те хутӑннӑ.

Федерацин тӑллевлӑ программипе килӑшӱллӑн республикара тата 2 канула культура учрежденийӑ тума палӑртнӑ: Ҫӑрпӑ районенче – клуб, Елчӑк районенче – нумай функциллӑ культура центрӑ.

Хӑле хатӑрленсе

Республикара пурӑнмалли ҫурт-йӑрпе коммуналлӑ хуҫалӑх объекчӑсене хӑле хатӑрленсе ыраӑнсенче ҫирӑплетнӑ графикпа пурнӑҫланать. Хутса ӑштӑмта кирлӑ чухлӑ топливо хатӑрленӑ. Котельнайсене тата пыҫӑк категорири объектсене резервпа усӑ курса тивӑҫтерме 391 энерги паракан ҫӑлкуҫ пур.

Хӑле кӑтсе илме топливӑпа энергетика комплексӑнчи объектсен – 99,3, коммуналлӑ хуҫалӑхрисен 97 проценчӑ хатӑр. Кун ҫинчен ӗнер ЧР Министрисен Кабинечӑн ларӑвӑнче пӑлтернӑ.

Йӑпрӑс, Комсомольски, Хӑрлӑ Чутай, Муркаш, Етӑрне, Елчӑк, Тӑвай районӑсенче хатӑрленӑ ӗҫӑсене вӑҫленӑ.

Централизациленӑ майпа хутса ӑштӑмта тытӑмри 4054 нумай хваттерлӑ ҫуртран 97,9 процентӑнче пӑрӑхсене ҫуса тасатнӑ, тӑрӑсленӑ. Республике 96 процент чухлӑ ӗҫе йӑркелесе ҫитернӑ. Элӑк, Красноармейски, Сӑнтӑрвӑрри, Муркаш, Шӑмӑршӑ, Ҫӑмӑрле районӑсенче ӑна вӑҫленӑ.

ЯБЛОКО
**Власть должна быть сменяема и
контролируема народом.**

ЧР Патшалӑх Канашӑн депутатӑсен суйлавӑн сӑнчен" сакунӑн 48-мӑш ст. килӑшӱллӑн "ЯБЛОКО" политика партине пичет калӑвшине тӱлевсӑр панӑ

Тӑван Чӑваш Ен ыраӑнхӑшӑн ӗҫлене -
халӑх ыраӑнхӑшӑн тӑрӑшнине
Николай Яранский
Пӑрле – ӑнӑҫатех!
Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Цивильскому одномандатному округу № 7 Н.В. Яранскому

Туслӑха тусан ан пустӑр

Авӑн уйӑхӑн 10-мӑшӑнче Чӑваш патшалӑх операпа балет театрӑнче Чӑваш Республикинче пурӑнакан халӑхсен ҫьезчӑ иртрӑ. Унта Чӑваш Ен Пуҫлӑхӑ Михаил Игнатьев, Раҫҫей Халӑхӑсен ассамблейин Канашӑн председателӑ Светлана Смирнова, ЧР Пуҫлӑхӑ сӑмӑнчи Ваттисен канашӑн председателӑ Лев Кураков, ЧР культура, национальноҫсен ӗҫӑсен тата архив ӗҫӑн министрӑн тивӑҫӑсене пурнӑҫлакан Константин Яковлев, Шупашкар тата Чӑваш епархийӑн управляющийӑ Варнава митрополит, РФ Общество палатин членӑ, Мускав, Тӑп регион тата Чӑваш Ен муфтийӑ Альбир Крганов, РФ Общество палатин членӑ, Пӑтӑм тӑнчери «Чӑрӑ планета» экологи юхӑмӑн председателӑ Николай Дроздов хутӑнчӑ.

Ҫьезда пухӑннисем чи малтан Пӑтӑм тӑнчери Кокель пленӑрне хутӑннӑ унӑрҫӑсен куравӑпе паллашрӑҫ. Чӑваш, ыраҫ, пушкӑрт, тутар, белорус художникӑсен ӗҫӑсене хакларӑҫ.

Халӑхсен Аслӑ Пухӑвӑн ЧР Пуҫлӑхӑ сӑмӑнчи Ваттисен канашӑн председателӑ Лев Кураков усрӑ. Ҫьезд регион Пуҫлӑхӑн йышӑнӑвӑпе иртнине, вӑл халӑхсен хушшинчи туслӑха ҫирӑплетме пулӑшнине палӑтрӑ.

ЧР Пуҫлӑхӑ Михаил Игнатьев паян Чӑваш Ен 128 халӑха, 8 этника ушкӑнне тата 14 конфессие пӑрлештернине каларӑ. Юлашки вӑхӑтра нумай нациллӑ Чӑваш Ен пурӑнмашкӑн хӑтлӑ, хӑвӑрт аталанакан регион пулса тӑнине палӑтрӑ.

«Хаклӑ туссем! Эпир пурте ҫирӑп, вӑйлӑ, пӑрлӑхлӑ Раҫҫейре, чечекленекен Чӑваш Енре пурӑнашӑн! Республикӑри халӑхсен культури, чӑлхи, йӑли-йӑрки – хаклӑ пуянлӑх! Пӑрлехи вӑйпа эпир татах та нумай тума пултаратпӑр! Пӑрлӑхре – пирӑн вӑй! Чӑваш Енри халӑхсене килӑштерсе пурӑннишӑн, пӑрпӑрне хисепленишӑн тав тӑватӑп! Ҫьезда хутӑнӑкансене ӑнӑҫлӑ ӗҫлеме, умри плансене пурнӑҫа кӑртме сунатӑп», – терӑ Михаил Игнатьев.

Раҫҫей Халӑхӑсен ассамблейин Канашӑн ертӑҫи Светлана Смирнова ассамблея ӗҫӑ-хӑлӑпе паллаштарчӑ. 1990 ҫулсенче унӑн тӑп тӑллевӑсенчен пӑри культурӑна, чӑлхене, йӑла-йӑркене упраса хӑварасси пулнӑ. Халӑ вӑсемпе пӑрлӑх Раҫҫейри нацисен пӑрлӑхне ҫирӑплеттесе, граждӑнсен пӑрешкел хуҫӑ-

шне йӑркелесе тата Раҫҫейри халӑхсен ӑс-тӑн тӑнчине аталантарасси тӑп ыраӑнта шутланать. Светлана Константиновна халӑхсен пуҫарӑвине ырласа республикара ҫьезд ирттерме майсем туса панӑшӑн Михаил Игнатьев тав турӑ.

Ҫьезд йӑркелени республикӑшӑн ҫав тери пӑлтерӑшлӑ пулнине каларӑ Альбир Крганов. «Юлашки вунӑ ҫулта пирӑн халӑхсем туслӑх ҫирӑплӑхне тӑрӑсларӑҫ, халӑ ҫав никӑс ҫинче пӑрпӑрне хисеплесе ӗҫлеҫҫӑ», – терӑ вӑл.

Ҫӑршыври халӑхсен пӑрлӑхне упраса хӑварас тӑлӑшпе Чӑваш Ен тӑслӑх ыраӑнӑнче пулнине пӑлтерчӑ Николай Дроздов. «Малашне Мускав Раҫҫейри тата тӑнчери халӑхсен форумне йӑркелес сӑнӑ пур. Ӑна ҫӑк уйӑхӑн 4-мӑшӑнче – Халӑх пӑрлӑх кунӑнче – ирттермелле. Килӑшетӑр пулсан ку сӑнӑвӑе резолюцие кӑртӑр. Ҫапла вара ҫак пулӑм Чӑваш Енре пурӑнакан халӑхсен ҫьездӑнче старт илчӑ тейӑпӑр», – терӑ вӑл.

Тутарстанри халӑхсен Туслӑх ҫурчӑн директорӑ Ирек Шарипов: «Ҫакнашкал пӑлтерӑшлӑ форум ирттерни ҫӑршыври тата федерацин Атӑлҫи округӑнчи обществӑпа политика пурнӑҫӑшӑн кирлӑ ӗҫ шутланать», – терӑ. Вӑл Туслӑх ҫурчӑн ӗҫӑ-хӑлӑпе паллаштарчӑ. Вӑсен республика пӑлтерӑшлӑ темиҫе программы Пӑтӑм Раҫҫейри конкурсра ҫӑнтернӑ.

Чӑваш Ен халӑхӑсен ҫьездӑне мӑнле хатӑрленни пирки ЧР культура министрӑн тивӑҫӑсене пурнӑҫлакан Константин Яковлев каласа кӑтарчӑ. 26 муниципалитет йӑркеленӑвӑнчен ҫьезда 400 делегат суйланӑ, 198 делегата – наци культура пӑрлӑхӑсенчен. Хальхи вӑхӑтра республикара 34 пӑрлӑх, вӑсенчен 24-шне регистрациленӑ.

Малалла докладсене сӑтсе явма Чӑваш Енри наци культура автономисен, обществисен ертӑҫисем сӑмах илчӑҫ.

Ҫьездра Чӑваш Республикинчи Халӑхсен ассамблейине йӑркелесе ҫинчен ыйту тӑратрӑҫ. Ӑна туса хурассине ырларӑҫ, делегатсем сӑлаласа ҫирӑплетрӑҫ. Унӑн Устав проектне йышӑнчӑҫ, ҫавӑн пекех Ассамблейӑн Канашне, унӑн председателӑне тата ревизи комиссине суйларӑҫ. Ертӑҫӑ ӗҫне Лев Куракова шанса пачӑҫ.

Валентина ПЕТРОВА.

Выборы в Госсовет Чувашии

НАШ ЛИДЕР - ШУРЧАНОВ

Голосуй правильно! **за** № 5 в избирательном бюллетене

«ЧР Патшалӑх Канашӗн депутатӗсен суйлавӗ сӑнчен» саккунӑн 48-мӗш ст. килӗшӳллӗн «КПРФ» политика партине пичет калӑпӑшне тӳлевсӗр панӑ

ГОЛОСУЙТЕ ЗА ПАРТИЮ ПЕНСИОНЕРОВ!

ЗА ДЕТЕЙ! ЗА ВНУКОВ! ЗА ДОСТОЙНУЮ ЖИЗНЬ!

«ЧР Патшалӑх Канашӗн депутатӗсен суйлавӗ сӑнчен» саккунӑн 48-мӗш ст. килӗшӳллӗн «Российская партия пенсионеров за справедливость» политика партине пичет калӑпӑшне тӳлевсӗр панӑ

ФИЛИМОНОВ Валерий Николаевич

кандидат в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики. Объединимся во имя общей цели – укрепления и роста мощи страны, процветания родной Чувашии.

Голосуем за Единую Великую Россию!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Привокзальному одномандатному округу № 16 В.Н. Филимонову

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Привокзальному одномандатному округу № 20 К.О. Степанову

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Алатырскому одномандатному округу № 1 Д.А. Федорову

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Привокзальному одномандатному округу №16 С.В. Шашкову

Юрий СТЕПАНОВ

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Моравушскому одномандатному округу № 8 Ю.В. Степанову

Вячеслав ЧЕБОТАРЕВ

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Восточному одномандатному округу № 14 В.Н. Чеботареву

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Восточному одномандатному округу № 14 А.А. Федотову

Владимир ФЕДОРОВ

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Вурнарскому одномандатному округу №3 В.Н. Федорову

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Ядринскому одномандатному округу № 9 О.Н. Угавбаеву

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Чебоксарскому одномандатному округу №11 А.В. Толстоу

Валерян ТЕПЛОВ

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Комсомольскому одномандатному округу №4 В.Н. Теплову

Николай ЯКОВЛЕВ

Кандидат в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Моравушскому одномандатному избирательному округу № 8

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Моравушскому одномандатному округу № 8 Н.П. Яковлеву

Луиза ШОГУЛИНА

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Чебоксарскому одномандатному округу №11 Л.В. Шогулиной

«ЕДИНАЯ РОССИЯ» – ОПОРА ПРЕЗИДЕНТА

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Моравушскому одномандатному округу № 8 А.И. Федотову

СТРОИМ СИЛЬНУЮ РОССИЮ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Западному одномандатному округу № 18 А.А. Углову

«ЕДИНАЯ РОССИЯ» – ОПОРА ПРЕЗИДЕНТА

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Заводскому одномандатному округу №12 О.Б. Таланову

Голосуйте за кандидата от КПРФ: ЧЕРНОВ Иван Георгиевич

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Цивильскому одномандатному округу № 7 И.Г. Черноу

Руслан ФРОЛОВ

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Батыревскому одномандатному округу № 2 Р.Ю. Фролову

ФЕДОРОВ Виктор Васильевич

с. Турмыши, Янтиковского р-на
Став депутатом, буду служить простому рабочему народу.
За правду, за порядок!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Заводскому одномандатному округу №12 В.В. Федорову

СТРОИМ СИЛЬНУЮ РОССИЮ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Южному одномандатному округу №13 В.Г. Тимофееву

Андрей СУВАРИН

ВЫБИРАЕМ СПРАВЕДЛИВОСТЬ!

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Юго-Западному одномандатному округу № 19 А.Д. Суварину

Голосуйте за кандидата от КПРФ: ТЕМКИН Михаил Александрович

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Новожиному одномандатному округу №15 М.А. Темкину

18 СЕНТЯБРЯ ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ ГОССОВЕТА ЧР

ЛДПР

Площадь предоставлена на безвозмездной основе зарегистрированному кандидату в депутаты Государственного Совета Чувашской Республики по Цивильскому одномандатному округу № 7 Е.Н. Степанову

Ёс ӑсталӑха юратать

Паян Чӑваш наци вулавӑшӗнче «Ёс ӑсынни – Чӑваш Ен мухтавӗ» электрон кӑларӑмӗн хаклавӗ иртет. Ёс – пурнӑс тӑткӑчи. Ӗын мӗнле ёсре вӑй хуни пӗлтерӗшлӗ мар: вӑл ача садӗнче воспитательте е заводра рабочире тӑрӑшӑть, тухтӑр е фермер пулса ёслет. Чи кирли – кирек хӑш ёс те юратса, чунпа парӑнса пурнӑслани. Ахальтен мар чӑваш халӑхне ӗттӑ кӑларакан Иван Яковлевич Яковлев ӗӗлӗ каланӑ: «Юратса тусан чи пӗчӗкӗ ёс те чаплӑлантарса яма, усӑ паракан тума пулатӑ. Ўркенсе ытахальтен анча ёслесен чӑн пысӑк ёс те пӑрахӑса тухӑть, хисепрен каять».

Кашни ёс хаклама пӗлмелле. 2013 ӗлтӑ Раҫҫей Президенчӗ Владимир Путин Указӗпе килӗшӳллӗн Раҫҫей Федерацийӗн Ёс Геройӗ ятне ӗирӗплетнӗ. Ӑна нумай ӗул тӗрӗ кӑмӑлла, тӑрӑшса ёсленӗ ӗын тивӗсет. Ку ята иртнӗ ӗмӗрти 20-мӗш ӗулсенчех пусарса янӑ. Ырӑ пулӑма халӗ каялла тавӑрнӑ.

2016 ӗул Чӑваш Енре – Ёс ӑсынни ӗулталӑкӗ. Ӗавна май республикӑра тӗрлӗ мероприятия иртет. Наци вулавӑшӗн тата ЧР патшалӑх истори архивӗн ёсченӗсем ёс ӑсынине халалласа электрон кӑларӑмӗ хатӗрленӗ. Сборнике Социализм Ёсӗн Геройӗсем тата Чӑваш АССРӗн Паттӑрлӑхпа Ёс Мухтавӗн Хисеп Кӗнекине кӗме тивӗснӗ ӗынсем ӗинчен статьясем кӗртнӗ. Унта 203 ӗнтеш кун-ӗулне ӗутатнӑ. Вӗсенчен чылайӑшӗ Чӑваш Енре ӗуралса ӗснӗ. Ӗавӑн пекех ытти тӑрӑхран та пур. Биографи статийе пӗрлех портрет, хаҫат-журналта пичетленнӗ материалсем те ырнаҫтарнӑ.

Кино – усӑ сывлӑшра

Кӑҫал Раҫҫейре – Кино ӗулталӑкӗ. Ӑна халалласа Чӑваш Енре авӑн уйӑхӗн 13-29-мӗшӗсенче «Усӑ сывлӑшри кино» фестиваль иртет. Унӑн йӗркелӗҫи – ЧР электронпа кинодокументаци патшалӑх архивӗ. Чӑваш Ен Пуслӑхӗ Михаил Игнатьев пулӑшӑвӗпе ӗак проект гранта тивӗснӗ.

Хӑйнеевӗр кино-караван республикӑри 5 хулапа районта пулӗ. Кинофестиваль 6 лапамра виҫӗ эрне-не яхӑн ытларикунпа кӗҫнерникун ёслӗ. Вӑрмар, Ӗемӗрле, Куславкка районӗсенче тата Шупашкарпа Ӗенӗ Шупашкар хулисенче усӑ сывлӑшра кинотеатр-сем йӗркелӗҫ. Куракансем Раҫҫей тата наци фильмӗсемпе паллашӗҫ.

Фестиваль вӑхӑтӗнче Маргарита Евтушевская «Чӑваш амазонкисем», Марат Никитинӑн «Хорло», Вячеслав Ориновӑн «Ӗенӗ шӑпӑр ӗенӗлле шӑлать» фильмӗсен презентацийӗсем иртӗҫ. Куракансем вӗсен йӗркелӗҫисемпе тӗл пулса калаҫма та пултарӗҫ.

Ӗак проект Чӑваш Енӗн ӗенӗлӗх шутланӑть. Вӑл малашне республикӑри хуласемпе районсенче усӑ сывлӑшра кино кӑтартмалли лапамсем усма май парӗ.

Суйлама вӑхӑт

Федераци шайӑнче ҫӑмӑллӑхпа усӑ куракансем 2017 ҫулта соцпакета – тӑлевсӗр эмел тата социаллӑ пулӑшу пуххи – суйлӑс е ун вырӑнне укҫа илӗс? Ҫак ыйтава юпа уйӑхӑн 1-мӗшӗнчен татса памалла.

Ҫулсерен заявлени ҫырса пӗлтермелле мар. Ку йӗркене темиҫе ҫул каяллах пӑрахӑсланӑ. Ҫӑмӑллӑхпа усӑ куракан хальчченхи лару-тӑрава улӑштарас тесен кӑна заявлени кирлӗ. Тӗслӗхрен, халӗ вӑл тӑлевсӗр эмел илсе тӑрат, 2017 ҫулта вара укҫа тивӗсӗсӗн е хирӗҫле.

Ытларах чухне 2015 ҫул вӗҫӗнче е 2016 ҫулта инвалида тухнӑ ҫынсем заявлени ҫыраҫҫӗ.

Ҫулталӑк пуҫланӑранпа Чӑваш Республикинче 1,7 пин ҫын заявлени ҫырса соцпакета (туллин е унӑн пӗр пайне) йышӑнманнине пӗлтернӗ. Тӑлевсӗр эмелпе тата социаллӑ пулӑшу пуххипе тивӗҫтерме 165 заявлени панӑ.

Заявленисене Пенси фондӑнче те, нумай функциллӗ центрсенче (МФЦ) те йышӑнаҫҫӗ.

Соцпакета тивӗҫлине пӗлтерме тата социаллӑ тӑлевсем ҫинчен информаци илме Пенси фондӑн сайтӑнчи (www.prf.ru) "Уйрӑм гражданин кабинечӗ" ("Личный кабинет гражданина") пулӑшӑт. Ҫапла тума Патшалӑх пулӑшӑвӗсен пӗрлехи порталӑнче регистрациленмелле тата учет ҫыраҫне Пенси фондӑнче, е МФЦра, е халӑха ӗҫпе тивӗҫтерекен службара, е "Ростелекомра", е саккаслӑ ҫыру илнӗ чух ҫирӗплетмелле. Патшалӑх пулӑшӑвӗсен пӗрлехи порталне кемелли пароль "Уйрӑм кабинета" кӑме те пулӑшӑт.

Соцпакет виҫӗ пайран тӑрат: эмелпе, санаторире сипленмелли путевкапа тата транспорт тӑлевӗпе тивӗҫтересси. Виҫӗҫӗнне туллин е пакетӑн уйрӑм пайӗсемпе усӑ курма юрат.

Хальхи вӑхӑтра тулли соцпакетӑн хакӗ уйӑхра 995 тенкӗ те 23 пуспа танлашӑт, ҫав шутра эмел пайӗ (врач рецепт тӑрах ҫырса панӑ тӑлевсӗр эмел) – 766 тенкӗ те 55 пус, санаторире курорт пайӗ (врач сӗнӗвӗпе санаторие кайма илнӗ путевка) – 118 тенкӗ те 59 пус, транспорт пайӗ (хула ҫывӑхӑнчи пуйӑспа тӑлевсӗр ҫӑрме тата санаторие кайса килме) – 110 тенкӗ те 09 пус.

Чӑваш Республикинче паян федераци ҫӑмӑллӑхӗпе 104,5 пин ҫын усӑ курат, ытларах пайӗ – инвалидсем (83,6 пин). Тӑван ҫӗршывӑн Аслӑ вӑрҫине хутшӑннисем, ҫапӑсусене хутшӑннӑ ветерансем, салтак арӑмӗсем, радиаци инкекне пӗтерме пулӑшнисем тата ытти категорири граждӑнсем те федераци шайӑнчи ҫӑмӑллӑхпа усӑ куракансем шутланаҫҫӗ.

ШӒТСЕМ

Вова аслашӗне:

– Хӑвӑн пенсирен мана 10 пин парайман-ши? Хам пенсие тухсан тавӑрса пама шантаратӑн.

– Шкул пӗтернӗ хыҫҫӑн сирӗн ывӑл мӗн тӑвасшӑн?

– Хальхи пек вӗренсен ӑсӗм ҫулне кура шкул саккинчене пенсие кайӗ.

Арҫынсем утмӑл ҫула ҫитиччен ӗслӑланма тӑрашаҫҫӗ. Ун хыҫҫӑн пенсие тухаҫҫӗ те ҫамракланма пуҫлаҫҫӗ.

Курортра чи хитре хӗрсем отпуск вӗҫленнӗ чух курӑнма пуҫлаҫҫӗ, ӗҫре вара – пенсие тухма вӑхӑт ҫитсен.

ПАХЧАҪӒ

Ыхра

Ку таранччен ыхра кӑларса пуҫтарнӑ ӗнтӗ. Чылайӑшӗ ӑна, ахӑртнех, упрама та хунӑ. Апла пулин те тӗрлӗ управӑн мелне пӗлни чармаҫ.

Чи ансатти тата шанӑкли – типӗ ыхра пахчаҫимӗҫ упрамалли пластик еҫӗке хурса нӑхрепе антарни. Унта вӑл ҫуркуннечене аван упранат. Анчах хуралтӑ типӗ пулсан кӑна, унти сывлаш температури хӗлле 5 градусран пысӑк пулмалла мар.

ШӒНТСА УПРАССИ

Ун ҫинчен эпӗ нумаях пулмаҫ пӗлтӗм.

Ыхра шӑлӗсене хуппинчен тасатмалла, аш арманӗ витӗр кӑлармалла. Пӑтӑ пек пулсан чей кашӑкӗпе пӑр формине тултармалла. Хутӑш часах пӑрланат, хӑйне майлӑ кубиксем пулаҫҫӗ. Вӗсене силлесе кӑларатӑн та полиэтилен хуҫа яратӑн, морозильника хуратӑн.

Шӑнтӑ ыхра питӗ вӑрах упранат, холодильникран кӑларсан часах ирӗлет.

ТИП ҪУРА

Тепӗр чухне йӗркеллӗ ыхра пӑхса ӑстерейместпӗр: хурт-кӑпшанкӑ сиенлетет, пӑнӑсемпе витӗнет. Кунашкаллипе мӗн тумалла? Ӓна яланхи пек упраймаҫтӑн, ҫисе те яраймаҫтӑн. Пирвайхи мелпе усӑ курса шӑнтма пулат-ха. Ун-сӑр пуҫне сиенленнӗ вырӑнсене каснӑ ыхра стерилизациленӗ банкӑна хумалла та тип ҫу ямалла. Унтан кӗлеҫе савӑта пысӑках мар шӑтӑклӑ полиэтилен хупӑлчапа хупламалла. Холодильника лартмалла. Кун пек вӑл чи нумай вӑхӑт – икӗ уйӑх упранат. Ҫавӑнпа апат валли хӑвӑртрах усӑ курма тӑрашмалла. Ырӑ шӑршӑ ҫапнӑ ҫӑва та апата хушмалла.

Ксения ГРИГОРЬЕВА. Тӑвай районӗ.

Ҫӗрулми вӑрах упрантӑр

Ҫӗрулми вӑрах упрантӑр тесен ҫак сӗнӑсемпе усӑ курма тӑрашӑр:

✓ ун ҫине пӑчкӑ кӗрпи тултарнӑ миҫе е пӗр сий хӗрлӗ кӑшман хурӑр – тымарҫимӗҫ тата шыв ҫӑтакан материал ытлаши нӑрӗке туртса илеҫҫӗ;

✓ тӗрлӗ сортлӑ ҫӗрулмине уйрӑм упрӑр;

✓ упрама хунӑ ҫимӗҫ ҫине маччаран шыв ан тумлатӑр тесен ҫӗрулми ҫийӗн полиэтиленпа усӑ курса ҫакӑнса тӑракан "мачча" тӑвӑр;

✓ управри "иккӗмӗш ҫӑкӑршӑн" температура улшӑнманни, пӗр пек тӑни пӗлтерӗшлӗ. Пӗр-икӗ градус ӗшӑраххи те нӑрӗ хуралтӑра ҫӗрулмине калчалантарат, типӗре вара пӗркелентерет;

✓ упрама хуриччен лайӑх суйламалла, сиенленнисене тата шӑн-

нисене ямалла мар, унсӑрӑн саппасӑн пысӑк пайӗ ҫӗрме пултарат;

✓ ан ҫӗртӗр тесен ҫӗрулми ҫийӗн сийпе пилеш, армути, упа сарри курӑкӑн е упа паланӑн (бузина) ҫулҫине хумалла.

ШӒТӒК ЧАВСА

Хӑш-пӗр кил хуҫин нӑхрепӗнче нӑрӗк ытларах пулат, унта хӗлле ҫӗрулми упрайман. Кун пек чух пахчара ятарлӑ шӑтӑк чавмалла.

Ҫӑллӗ те типӗрех вырӑн суйласа илӗр, унта ҫӗр айӑнчи шыв тарӑн пултӑр. Икӗ метра яхӑн диаметрлӑ тата 1 метр ҫурӑ тарӑнӑш шӑтӑк чавӑр, ҫумӑр шывӗ айккине юхса кайма канавсем йӗркелӗр. Шӑтӑк стенине тата тӗпне улӑм хумалла. Ҫӗрулмине унта тултармалла, анчах туличчен 40-60 см яхӑн вырӑн хӑвармалла. Ҫиелтен типӗ улӑмпа е хӑмапа хупламалла, малтанлӑха 10 см хуланӑш тӑпра сармалла, сивӗсем пуҫланас умӗн сий хуланӑшне 40-80 см ҫитермелле. Шӑтӑк тӑрринчен ҫӗр ҫӑллӗшӗ ҫур метра яхӑн пулмалла. Вентиляци йӗркелемелле: сывлаш вылама шӑтӑк тӗпне ҫитиччен пластик пӑрӑх вырнаҫтармалла е ӑна хӑмаран тумалла.

Виталий ПЕТРОВ.
Шупашкар районӗ.

Тухӑслӑ ӑсме

Лайӑх ӑсме кишӗре пӗр талӑк ытла лартнӑ шывпа кӑна шӑвармалла. Утӑ уйӑхӑн вӗҫӗнче е ҫурла уйӑхӑн пуҫламӑшӗнче апатлантармалла. Каҫхине йӑрана лайӑх шӑвармалла, сумкуракран тасатмалла. Унтан йӑран ҫине йывӑҫ кӗлне саппалла: 1 тӑваткал метра 1 стакан.

ВЫЛЬӒХ-ЧӒРЛӒХ

Хӑш зонӑна лекнине кура

? Пӑрачкав, Улатӑр районӗсенче сыснан Африка мурне пула килти мӗнпур выльӑха илсе тухса кайнӑ теҫҫӗ. Эпир инҫерех пураҫатпӑр, анчах кунта та сысна ҫурисене пӗтересси ҫинчен калаҫаҫҫӗ. Эпӗ пенсире, час-часах чирлетӗп. Пайтах тӑкакланса пӑхса ӑстернӗ выльӑха парса ярас килмест. Пирӗн сыснасене те пӗтерӗҫ-ши? Мария МАТРОСОВА. Канаш районӗ.

Раҫҫей ял хуҫалӑх надзорӗн специалисчӗсем палӑртнӑ тӑрах – Африка мурне тупса палӑртнӑ тӗп вырӑнта мӗнпур сыснана пусмаҫӑр тӗп тӑваҫҫӗ. Сысна ферми, уйрӑм вите, выльӑх бази, сысна лагерӗ, хушма хуҫалӑх, ял е унӑн пайӗ, уйрӑм картиш те чир алхаснӑ территории чикки шутне кӑме пултарат. Чире тупса палӑртичен тата чирленӗ вӑхӑтра хӑш-пӗр объект (чирлӗ выльӑх пулнӑ вырӑнсем) – аш-какая тирпейлекен, упракан, унран продукци хатӗрлекен предприятисем, столовайри апат-ҫимӗҫ блокӗсем, апат юлахийӗ, сыснана турттарнӑ транспорт инфекципе сиенленнисем шутланаҫҫӗ.

Чирӗн тӗп вырӑнӗсӗр пуҫне вӑл хӑрушлах кӑрекен, ҫывӑхра вырнаҫнӑ территориясене палӑртаҫҫӗ. Пӗрремӗш зона тӗп вырӑнтан 5-20 км таврашӑнчи территории ҫавӑрса илет. Иккӗмӗшӗ – 100-150 км радиусине.

Пӗрремӗш зонӑна кӗрекен тӑрахри мӗнпур сыснана шута илеҫҫӗ, хуҫалӑх ертӑҫисене, кил хуҫисене хӑйсем тӗллӗн сыснана сутма, урӑх вырӑна куҫарма, витерен кӑларма юраманине хут ҫыртарса асӑрхаттарсаҫҫӗ.

Кӗске вӑхӑтра халӑхран мӗнпур сыснана пуҫтараҫҫӗ, ун хыҫҫӑн предприятипе организацинчи пеккех пусма ҫывӑхри аш-какай комбинатне е ҫакӑн валли йӗркеленӗ пунктсене (вӗсене ятарлӑ комисси палӑртат) ӑсатсаҫҫӗ.

Хӑрушлах лекме пултаракан иккӗмӗш зонӑра пасарта сысна кайне тата унран хатӗрленӗ продукт сутма чараҫҫӗ.

Территорири мӗнпур сысна пуҫне ҫӗнӗрен шутлаҫҫӗ. Ӓна кӗтӗве кӑларма чараҫҫӗ. Ветеринари мероприятиӗсемпе килӗшӑллӗн чирсенчен вакцинаци тӑваҫҫӗ.

Тӗрлӗ йышши хуҫалӑхсенчи сывӑ сыснасене тӑтӑш тӗрӗслесе тӑраҫҫӗ.

Уйрӑмлӑх пур

? "Эдильбаевская" ӑратлӑ сурӑхпа "романовская" хушшинче уйрӑмлӑх пур-и?

Виталий ГОРБУНОВ.
Пӑрачкав районӗ.

"Эдильбаевская" ӑратли самай пысӑкрах.

Йӑха тӑсас тӗлӗшпе те уйрӑмлӑх пур. "Романовская" сурӑх пӗр вӑхӑтра виҫӗ путек пӑранлама (ҫулталӑкра иккӗ пӑранлаканни те пур) пултарат, "эдильбаевская" вара ҫулталӑкне икӗ путекпе савӑнтарсан та темӗн пекех.

Анчах икӗ ӑратран хӑшӗнчен ытларах аш тухнине шутласа пӑхман.

Нарӑс уйӑхӑнчен пуҫласа амӑшӗн сӗчӗпе ӑснӗ, ун хыҫҫӑн кӗтӑре ҫӑретнӗ "эдильбаевская" ӑратлӑ така 30 кг яхӑн аш пама пултарат. Ҫакӑ "романовская" ӑратӑн 4-5 тушкипе танлашӑт. Унӑн ашӗнче шӑмӑ та сахалрах.

Пӑрлак ҫанталӑкра та вӑл "романовская" ӑрат пек тӑтӑш аманмаҫ, урине хуҫмаҫ, ҫирӗп пырат.

"Эдильбаевская" сурӑх ашне туянакансем ӑна питӗ ырлаҫҫӗ, шӑршӑ палӑрмаҫ теҫҫӗ.

Унсӑр пуҫне курдюклӑ сурӑх пулнӑран унран ҫу нумай тухат. Унпа апат тути лайӑхланат.

АСАННЕ АРЧИНЧЕН

● Тӑпӑрчӑран апат-симӗс хатӑрленӗ чухне ӑна ала витӑр кӑларсан тути лайӑхланать.

● Ӑшаланӑ аш сӑткенлӗ пултӑр тесен ӑна ӑшӑ шывра кӑштах тытмалла.

● Ҫӑрулмине хӑвӑрт пӑсӑрме шыва маргарин е су хушмалла.

● Макарон пӑр-пӑрин ҫумне ҫыпҫӑнасран вӑрекен шыва кӑштах (1 чей кашӑкӗ) ӱсен-тӑран ҫӑвӗ ямалла.

● Сыра темиҫе сахӑр катӑкӗ хунӑ савӑтра упрмалла.

ЧИПЕРЛЕНЕР-И?

❖ Пахчаҫимӗҫе тасатнӑ хыҫҫӑн алла 3 минутлаха уксус хушнӑ вӑри шывра тытмалла, вӑл ҫем-ҫелет, ҫуталать.

❖ Пӑркеленчӑке пӑтерме пите куллен сӑтпе сӑрмелле.

❖ Сӑн-пите ҫамрӑклатма тасатман ӱсен-тӑран ҫӑвӗ пулӑшать. Унна эрнере 2-3 хут усӑ курмалла.

❖ Хӑрен тымарӗ ӱте шура-татъ, чӑкеҫ шатрине пӑтерет. Унӑн сӑткенне хӑймапа (пӑр пек виҫеппе) хутӑштармалла, ӱте сӑрмелле, 5 минут тытмалла, ҫумалла. Хӑрен ҫӱҫ тымарне те сирӑплетет, лӑкке пӑтерет.

❖ Вӑрӑмтуна ҫыртсан ӱте уксус сӑрмелле. Кӑҫӑтни, хӑрелсе шыҫӑнни часах иртӗ.

ТӖПЕЛ

Хӗле валли

«УКРАИНА» САЛАТ

Кирлӗ пулатъ: 2 кг помидор, 1,5 кг пылак пӑрӑҫ, 800 г пуҫлӑ сухан, 1 кг кишӑр, 4 апат кашӑкӗ сахӑр, 2 апат кашӑкӗ тӑвар, 1 стакан тип ҫу, 100 г уксус (9 процентли), техӑмлӗ пӑрӑҫ (10 шт.), гвоздика (10 шт.), лавр ҫулҫи (10 шт.).

Помидора – касӑкпа, сухана – ҫурма ҫаврашкан, пӑрӑҫа улӑм пӑрчи евӑр тураммалла, кишӑре шултра теркӑпа хырмалла. Пурне те хутӑштармалла, тӑвар, сахӑр, тип ҫу тата уксус хушмалла, вӑйсӑр ҫулӑм ҫинче вӑриленермелле, стерилизациленӗ банкӑсене тултармалла. Кашни савӑта лавр ҫулҫи, пӑрӑҫ тата гвоздика ямалла, хупӑлчине хурса стерилизацилемелле (0,5 л банкӑна – 20 минут), хупмалла, кутӑн ҫавӑрса лартмалла.

КЕТЧУП

Кирлӗ пулатъ: 4 кг помидор, пылак пӑрӑҫ (5 шт.), пуҫлӑ сухан (8 шт.), 3 апат кашӑкӗ тӑвар, 2 чей кашӑкӗ авӑртнӑ хӑрлӗ пӑрӑҫ, 3/4 стакан сахӑр, пӑрчӑллӗ хура пӑрӑҫ (10 шт.), 1 чей кашӑкӗ корица, 1/2 чей кашӑкӗ лимон йӱҫекӗ, 1 стакан уксус.

Пахчаҫимӗҫе ҫумалла, тураммалла, пурне те хутӑштармалла, кастрюле ярса 1,5

сехет пӑсӑрмелле, сивӗтмелле, ала витӑр кӑлармалла, авӑртнӑ хӑрлӗ пӑрӑҫ, сахӑр, пӑрчӑллӗ хура пӑрӑҫ (вӑтетсе), корица, лимон йӱҫекӗ, уксус хушмалла, пӑтратмалла. Ҫулӑм ҫине лартса 30 минут вӑретмелле, стерилизациленӗ банкӑсене тултармалла, хупламалла, кутӑн ҫавӑрса лартмалла.

КУПӐСТАПА ПОМИДОР САЛАЧӖ

Кирлӗ пулатъ: 1 кг купӑста, 1 кг помидор, пылак пӑрӑҫ (2 шт.), 2 пуҫ сухан.

Маринад валли: 100 г сахӑр, 250 мл уксус, пӑрчӑллӗ хура пӑрӑҫ (2-3 шт.), 50 г тӑвар.

Помидора – касӑкпа, сухана – ҫурма ҫаврашкан, купӑстапа пылак пӑрӑҫа улӑм пӑрчи евӑр тураммалла, хутӑштармалла, кастрюле ямалла, диаметрпа пӑчӑкрех турлӑккӑе хупламалла, ун ҫине йывӑр пусаркӑҫ хумалла, ҫӑр каҫармалла. Сӑткен тухсан маринад валли хатӑрленӗ специесе тата уксус хушмалла, пӑтратмалла, ҫулӑм ҫине лартса 10 минут (вӑреме кӑнӗ хыҫҫӑн) пӑсӑрмелле. Вӑри салата стерилизациленӗ банкӑсене тултармалла, хупламалла, кутӑн ҫавӑрса лартмалла, ӑшӑ япалапа чӑркемелле, сивӗничен тытмалла, сивӗ вырӑнта упрмалла.

Ҫурт-йӑре тасатма

- ◆ Шура тӑспе сӑрланӑ алака апат соди хушнӑ шыв (1 л шыва 1 апат кашӑкӗ) лайӑх тасатать.
- ◆ Йывӑҫ алака нашатырь спирчӑ янӑ шывпа (1 л шыва 1-2 апат кашӑкӗ) е ҫӑрулми пӑсӑрнӗ шывпа ҫумалла.
- ◆ Паркет урая пылесоспа кӑна тасатмалла.
- ◆ Лиолеума кӑе супӑнӑе кӑпӑклантарнӑ лӑп шывпа ҫумалла.

СЫВЛАХ

Усӑлла сӑнӱсем

◆ Варвиттирен чӑрӑ ҫамарта шури пулӑшать. Ӑна сарринчен асӑрханса уйӑрмалла та ӑҫмелле. Ӑҫме йывӑр тӑк «Биттнер» бальзампа хутӑштармалла.

◆ Тута ҫине герпес тухсан типӗ тӑвар хумалла. Кунне темиҫе хут ҫапла тусан вӑл хӑвӑрт иртет.

◆ Мастопаитириен сипленме купӑстапа пыл пулӑшать. Унӑн ҫулҫи ҫине пыл сӑрмелле те кӑкӑр ҫине хумалла, ҫиелтен – полиэтилен пакет. Ӑшӑ тутӑрпа ҫыхмалла. 1-2 сехетрен ҫулҫа илмелле,

кӑкӑра ӑшӑ шывпа ҫумалла.

◆ Варикозпа аптракансен ҫак меслетпе усӑ курмалла: 250 г ыхра илмелле, теркӑпа хырмалла, 350 г шӑвӗ пыла хутӑштармалла, 1 эрне тӑттӑм вырӑнта тытмалла. Кунне виҫӗ хутчен апат умӑн 30-40 минут маларах 1 чей кашӑкӗ ӑҫмелле.

◆ Пӑрене сивӗ чечекӑн (цикорий) чейне ӑҫсе сиплеме пулатъ.

◆ Апата корица хушсан ӱт ҫине тухакан ҫу мӑкӑлӗ (жировик) пӑтет.

◆ Мӑн те пулин ҫисе наркӑмӑшлансан укроп шывӑе пыл хутӑштарса ӑҫмелле. 1 стакан вӑренӗ шыва 1 апат кашӑкӗ ешӑл укроп ярса вӑйсӑр ҫулӑм ҫинче 10 минут тытмалла, сӑрӑхтар-

малла, 1 апат кашӑкӗ пыл ярса пӑтратмалла, ӑҫмелле. Ҫак шӑвеке ӑҫсен наркӑмӑшланнӑ ҫын хӑсма чарӑнать. Вӑл апат хуранне, пыршӑсене тасатать. Симӗс укроп ҫук пулсан 1 стакан шыва 0,5 апат кашӑкӗ укроп вӑрри хушма юратъ.

Чӑре таппине йӑркелет

Ыйхӑ вӑҫсен глицин е чӑре курӑкӑн шӑвекне ӑҫмелле? Организм хӑнӑхмӑ-ши?

Глицин – аминокислота. Вӑл организм питех лӑплантараймасть. Ҫавӑнпа та ыйхӑ вӑҫсен тухтӑрсем ытларах чӑре курӑкӑн шӑвекне ӑҫме сӑнеҫҫӗ. Вӑл лӑплантарнисӑр пуҫне чӑре таппине йӑркелет, юн пусӑмӑн виҫине чакарать.

Асӑрхаттарни: халах сӑнекен сывату меслечӑсемпе усӑ куриччен тухтӑрпа канашласа пӑхмалла.

Сиплӗ курӑк

Эндометричирӑнчен (маткӑн лӑймака сийӗ шыҫни) борова матка курӑк пулӑшать: 0,5 л спирта е шура эрехе 50 г курӑк ямалла, тӑттӑм вырӑнта 2 эрне тытмалла. Кунне 3 хутчен апат умӑн 15 минут маларах 20-25 тумлам ӑҫмелле.

Ыхра тата сухан

Вӑсене ытларах арҫынсен ҫимелле. Кунне 1 шӑл ыхра е 1 касӑк сухан ативмеллех. Ыхрапа сухан юн ҫаврӑнӑшне лайӑхлатаҫҫӗ, юн тымарне сараҫҫӗ. Ҫавна май шӑк хӑмпи ҫумӑнчи ар пӑрӑ шыҫасран та упрӑҫҫӗ.

Вӑлтӑрен вӑрри

Вӑл та асӑннӑ чиртен сиплет. Ӑна пухнӑ хыҫҫӑн типӗ вырӑнта хут пакетра упрмалла. Пылпа хутӑштарса пӑчӑк йӑвача тумалла. Кунне 3-4 хутчен апат умӑн ҫимелле. Курс – 1 уйӑх. 10 кун каннӑ хыҫҫӑн сиплеме малалла тӑсмалла.

ЫЙТУ – ХУРАВ

Мӑшкӑла хӑҫанччен тӱсметелле?

? Кӱршӑсем пирӑн ҫуртпа юнашарах гараж туса лартрӑҫ. Вӑсен хушши – 2 метр та 60 сантиметр. Кашни ҫулах ҫак хутлӑхра 25-шер хур, 15-20-шер кӑвакал тата чылай бройлер тытаҫҫӗ. Ҫавна май эфир ҫывӑракан пӑлӑмре сывлама та ҫук. Шӑршӑ чӑречерен кӑрет.

Хур-кӑвакала унта ан усрӑрха тесе темиҫе хутчен те каларӑмӑр, анчах кӑлӑхах. Миҫе ҫул ӑнтӗ эфир ҫак мӑшкӑла тӱсетпӑр. Ҫӑрӑе вӑсем мӑн тӑрлӗ сасӑ кӑлармаҫҫӗ пулӗ. Ҫур ҫӑр иртсе икӗ сехет ҫурӑра тытӑнаҫҫӗ те мӑн ирччен кӑкӑлтатҫҫӗ. Пире канлӗ ҫывӑрма памаҫҫӗ. Ҫитменнине ҫумӑрлӑ ҫанталӑкра кайӑк-кӑшӑк каяшӑ унта-кунта сирпӑнет, чӑречене те вараҫҫӗ.

Эфир, мӑшӑрпа иксӑмӑр, ватӑ ҫынсем, 75 ҫулта. Ҫак мӑшкӑла хӑҫанччен чӑтмалла? Ҫуртпа юнашарах хур-кӑвакал тытма юратъ-и?

Николай СЕЛИВАНОВ.
Патӑрьӑл районӗ,
Кӑҫӑн Арапуҫ ялӗ.

Паллах, кӱршӑр йӑркене пӑсни куҫкӑрет. Строительство нормипе тата йӑркипе килӑшӑллӑн хур-кӑвакала кӱршӑ ҫуртӑнчен сахалтан та 12 метртан аяккарах тытмалла. Урӑхла каласан, кайӑк-кӑшӑк хуралтипе пурӑнмалли ҫурт хушши ҫакӑн чухлӗ пулмалла. Кӱршӑ участка (сад, пахча) кайӑк-кӑшӑк хуралтин инҫӑшӑ вара – сахалтан та 4 метр. Эфир ҫырнӑ тӑрӑх вӑсен хур-кӑвакалӗ хуралтӑра мар, усӑ ҫӑртех.

Паллах, ыйтӑва лару-тӑрӑва сивӗчлетмесӑр татса пама тӑрӑшмалла. Енчен те май килмесен ял тӑрӑхӑе ҫыхӑнмалла. Кун пек те ӑҫ тухмасан суда ҫахав ҫырмалла.

ЧӑННИ ТЕ ПУР-ТӐР

- Хаклӑ хӑнана ӑсатнӑ кун килти ӑҫсене тума юрамасть, унӑн ӑҫӗ ӑнмасть теҫҫӗ.
- Хӑрт-сурт пулсан килти ҫынсем пӑр-пӑринпе килӑштерсе пурӑнаҫҫӗ, ҫук пулсан ялан харкашаҫҫӗ, йыш саланать.
- Чӑх авӑтсан – инкеке.
- Чӑх кутне улӑм ҫыпӑҫсан ҫын вилет теҫҫӗ.
- Черкке тытсан эрех ӑҫиччен малтан куҫпа мачча ҫине пӑхса илмелле. «Эпӗ мар, мачча ӱсӑрӑлтӑр», – темелле.
- Чӑкеҫ йӑвине ватаканӑн кил-ҫурчӑ сунать теҫҫӗ.

УЙӐХ КАЛЕНДАРӖ

Число, кун	Авӑн, 15 – кӑҫнерникун	Авӑн, 16 – эрнекун	Авӑн, 17 – шӑматкун	Авӑн, 18 – вырсарникун	Авӑн, 19 – тунтикун	Авӑн, 20 – ытларикун	Авӑн, 21 – юнкун
ХӖВЕЛ	тухать	5.23	5.25	5.27	5.29	5.31	5.35
	анать	18.08	18.05	18.02	18.00	17.57	17.52
Кун тӑршшӗ	12.45	12.40	12.35	12.31	12.26	12.22	12.17
УЙӐХ	тӑхри	тулса пырать	тулли уйӑх (22.05)	катӑлса пырать	катӑлса пырать	катӑлса пырать	катӑлса пырать
	кунӗ	14-мӑш кун	15-мӑш кун	16-мӑш кун	17-мӑш кун	18-мӑш кун	19-мӑш кун
		Пулӑ паллинче	Пулӑ паллинче	Сурӑх паллинче	Сурӑх паллинче	Вӑкӑр паллинче	Вӑкӑр паллинче
							Йӑкӑреш паллинче

ТУСЛАХ

Иртнӗ вырсарникун Чӑваш Ен Пуҫлӑхӗ Михаил Игнатьев Чӑмпӑр облаҫӗн кӑпӑрнатӑрӗн тивӑҫӗсене вӑхӑтлӑх пурнаҫлакан Сергей Морозов чӑннипе Чӑмпӑр хулин уявне халалланӑ мероприятисене хутшӑннӑ.

КУРАВ

Чӑмпӑрте – Чӑваш картишӗ

Ҫак кун кӑршӗ регионта "Наци ялӗ" культура комплексӗ уҫӑлнӑ. "120 наци килӗштерсе, тусла пурӑнакан облаҫшӑн ҫакӑ пӑлтерӗшлӗ пулӑм. "Наци ялне" чӑвашсем пуҫласа йӑркелени – пушшех те. Вӑл вӑсемшӗн ҫеҫ мар, хула ҫыннисемпе хӑнисемшӗн те юратнӑ кану вырӑнӗ пулса тӑрӗ. Кунта тӑванла халӑхӑн историйӗпе, культурипе, йӑлийӑркипе тата ытти енпе паллашма пултарӗҫ.

Ырӑ пуҫарӑва пуринчен малтан пурнаҫа кӑртнӗ Чӑваш наци культура автономине тав тӑватӑп. Ҫак вырӑн Чӑмпӑр ҫӑрӗ ҫинче пурӑнакан халӑхсене пӗтӗҫтерессе шанатӑп", – палӑртнӑ Сергей Морозов.

Михаил Игнатьев та Чӑмпӑр облаҫӗн ҫыннисене тата йӑхташсене саламласа сахал мар ырӑ сӑмах каланӑ. Вӑл асӑннӑ тӑрӑх – Сергей Иванович Морозов ертсе пыма тытӑнӑранпа регион аталану ҫулӗпе ҫирӗп утат. Тӑпӗ айӑнче хӑйне майлӑ музей – наци картишӗ – йӑркелени чӑвашсемпе тата ҫывӑрахарах паллашма, унӑн истори-

Сӑнӑкерчекӗ www.sar.ru сайтран илнӗ

не, этнографине, фольклорне тишкерме хистемелле. Вӑл та Ульяновск облаҫӗнчи чӑваш наци культура автономине, унӑн ертӑҫине Олег Мустаева, Федоровсене, меценатсене, Чӑмпӑрте чӑваш культурине аталантарнӑшӑн тав тунӑ.

РФ Патшалӑх Думин депутатӗ Владислав Третьяк та ҫенӗ объект нумай нациллӗ Раҫҫей патшалӑхне ҫирӗплет-

ме пулӑшасса палӑртнӑ.

"Наци ялӗн" проект строительствинчи пӑрремӗш кирӑче 2013 ҫулта Ульяновск облаҫӗн кӑпӑрнатӑрӗн хушӑвӗпе хунӑ. Унта вырӑс, чӑваш, азербайджан, осетин, тутар, еврей, ингуш, эрмен картишӗсем йӑркеленмелле. Чӑвашсен музей, наци кухнин ресторанӗ, хӑна сурчӗ, наци литературипе пуянлатнӑ кӑнеке стенчӗ вырнаҫнӑ. Картиш яла

аса илтерет, унта ҫӑл, мунча та пур.

Михаил Игнатьев Чӑмпӑр хулине халалланӑ уява уҫма та хутшӑннӑ. Кӑршӗ облаҫ кӑпӑрнатӑрӗ Сергей Морозов ӑна регионсем хушшинчи тусла ҫыхӑнусене ҫирӗплетес ӗҫри ҫитӗнӑсемшӗн Халӑхсен туслаҫхӗн медалӗпе наградӑланӑ.

Ирина ПАВЛОВА.

Сад ӗрчетекене ҫӑмӑллӑх

Хальччен инҫетри ҫӑршывсенчен турттарнӑ улма-ҫырлана хамӑр патра, Раҫҫейре, ҫителӗклӗ ӗстермелле. Ҫакӑн пек тӗллӗ лартнӑ патшалӑх. Иртнӗ шӑматкун Тамбов облаҫӗнчи Мичуринск хулинче уҫӑлнӑ Пӗтӗм Раҫҫейри "Сад ӗҫченӗн кунӗ-2016" куравра РФ ял хуҫалӑх министрствин департаментӗн директорӗ Петр Чекмарев кун ҫинчен тӗплӑнрех пӑлтернӗ.

"Сад ӗҫне аталантарасси хальхи вӑхӑтра чи пӑлтерӗшлисенчен пӑри пулмалла. РФ ял хуҫалӑх министрӗ Александр Ткачев питомниксен шутне 2-3 хут ӗстерме палӑртнӑ", – асӑннӑ вӑл.

Патшалӑх сад ӗрчетекенене май ҫитнӗ таран пулӑшма тӑрӑшӑт, ӗҫри таӑксене саплаштарат. Пӗлтӗр федераци бюджетӗнчен уйӑрнӑ укҫа виҫине пилӗк хут ытла ӗстернӗ, пӗтӗмпе вӑл 2,5 млрд тенкӗпе танлашнӑ. Ҫакӑ 14,3 пин гектар ҫинче сад хывма май панӑ.

ЫРӑ ТӢСЛӢХ

Ӱкӑнмен, Ӱркӑнмен

Вильӑх самӑрткан геолог

Малтанах чӑваш ачи космонавт пулма ӗмӗтленнӗ. Кайран шухӑшне улӑштарнӑ. Шкул хыҫҫӑн Мускаври М.В. Ломоносов ячӗллӗ патшалӑх университетне ҫул тытнӑ. Вӑренсе тухсан геолог пулса тӑнӑ. Практика вӑхӑтӗнче тӑрлӗ ҫулӑрӑвӗре пуҫтарнӑ чул катӑкӑсем халӗ те ятарлӑ кутамккара упраҫҫӗ. Пӑррехинче ачисен куҫӗ тӗлне лекнӗ те ашшӗ кашнин ҫинчен хаваспах каласа кӑтартнӑ.

Мускаври чи сумлӑ аслӑ вӑренӑ заведенийӗ пӗтернӗ ҫамрӑк хуларӑ юлас темен, яла таврӑннӑ. Пӑр вӑхӑт шкулта тӑрӑшнӑ хыҫҫӑн ҫӑр ӗҫне кӑлӑннӑ. Йӑпреҫ районӗнчи Туҫари Владимир Вячеславович Мусьтакова тепри карьерӑшӑн ҫунманшӑн ятлӑччӗ пулӗ, анчах кил хуҫи ҫак пурнаҫ патне ҫитсе тухнӑшӑн пач та Ӱкӑнменнине палӑртатӑ мӑшӑрӗ.

Лариса Алексеевна та упӑшки пек ҫӑре ҫывӑх. Ҫӑпӑципе хупӑлчи тейӑн. Чӑмпӑр облаҫӗнче ҫуралӑскере 4-5 ҫултан ашшӗпе амӑшӗ хӑйсене тӑван ялне илсе килнӗ. Малашне ҫемье кунта тӗпленнӗ. Шкул пӑтерсенех хӑр ҫамрӑк специалистпа ҫемье ҫавӑрнӑ. Мӑшӑрлансан малла вӑренессе ҫинчен шухӑшлапӑн пулсан та тӗллӗ пурнаҫлама кӑтӑкӑсрах ҫав. Ачасем ҫуралаҫҫӗ, вӑсене пӑхмалла, ҫурт-йӑр ҫенетмелле тата ытти те. Ҫавах та килти хушма хуҫалӑха тӗппипех пуҫа чикиччен (юлашки икӗ ҫул вӑл фермер хуҫалӑхӗн ертӑҫи) хӑрарӑм сутуҫӑра тӑрӑшнӑ.

Ача чухне космоса вӑсме хатӑрленнӗ кил хуҫи ҫӑр патне таврӑнсан

чи малтан ҫӑрулми ӗстернӗ. Анчах ҫемье тупӑш кӑменрен (вӑл вӑхӑтра кил хуҫалӑхӗнче техника та сахал пулнӑ) вильӑх-чӑрлӑх ытларах ӗрчетме тытӑннӑ. Темӑҫе ӗне усранӑ, вӑкӑр самӑртнӑ. Ӑна ҫынсенчен те тунӑнӑ. Пӗтӗмпе вильӑх шучӗ 12 пуҫа ҫитнӗ. Ӑна тата ӗстерес тӗллӗпе ҫенӗ вите тума пуҫланӑ. Ҫавӑнпа услам укҫи хальлӗхе йӑлтӑнӗн строительствӑна хывӑнать.

Паянхи кун Мусьтаковсен ҫавӑкан виҫӗ ӗне, ыттисем – вӑкӑрсем. Ял ҫыннисем тынисене вӑсемпе пӗтӗлентерме тӑрӑшаҫҫӗ, мӑншӑн тесен кӑтарту ҫырлахтарат. Авӑ пӑрисен искусствӑллӑ майпа пӗтӗлентерсен те ӗҫ ӑнман. Мусьтаковсен вӑкӑрӑсем ӑратлӑ мар, анчах вӑсемпе хутшӑннӑ ӗнесенчен яланах ырӑ-сывӑ пӑру ҫуралат. Тепри ҫак ӗҫрен бизнес тунӑ пулӑччӗ, Владимир Вячеславо-

вичпа Лариса Алексеевна вара укҫашӑн ҫунмаҫҫӗ.

Спортпа тусла ҫемье

Вильӑха ҫемйипе пӑхаҫҫӗ. Утҫире ҫирӗм ҫулти аслӑ ывӑлӗпе вун ҫиччӑри хӑрӗ пулӑшаҫҫӗ. Кӑҫӗнни виҫӗ те тултарайман-ха. Ҫемье вучахне типтерлӗ тытса пыракан хӑрарӑм асӑннӑ тӑрӑх – спорт мероприятисене яланхиллех хутшӑнас тӗллӗпех ҫуратнӑ мар-и пӗчӗккине. Ара, Мусьтаковсен ячӗ ку тӗлӗшпе ҫӑршыв шайӑнчех палӑрнӑ. Районта, республикара спорт ҫемйисем хушшинче мала тухса Раҫҫейри хӗллекчи спорт вӑййисене пӑрре мар хутшӑннӑ. Тӗслӗхрен, виҫӗм ҫул Красноярскан ҫентерӑпе таврӑннӑ. Маларах Омскра виҫӗмӗш вырӑна тивӑҫнӗ тата ытти те. Пӗтӗмӗшле наградӑсен шучӗ те ҫук темелле. Аслӑ Мусьта-

ковсен кӑна – 100 ытла, ачисен те чылай. Йӑрке тӑрӑх – ача 15 ҫул тултурсан спорт ҫемйисен ӑмӑртӑвне хутшӑнайман. Хӑрӗ ҫав ӗҫемӗ ҫитнӗренпе икӗ ҫул ӗнтӗ. Анчах пӑшӑрханмалла мар – кӑҫӗнни ҫитӗнсе пырат. Вӑл та ашшӗпе амӑшне наградӑсемпе савӑнтарӗ.

Сӑпайлӑ та ӗҫчен ачасем пӑхса ӗстернӗ Мусьтаковсем. Ыттисем пек кунӗпе компьютер умӑнче ларма хӑнӑхман, ӑна е кӑна туняса пар тесе тилмӑрмен. Ывӑлӗ инкеке лексе утайми пулсан чи малтанах салтака каяйманни ҫинчен пӑшӑрханса калани халӗ те амӑшӗн куҫӗ умӑнче. Шӑла ҫыртса, вӑйне пухса каччӑ ҫенӗрен утма вӑреннӗ.

Мусьтаковсем кӑҫсерен урама чупма тухаҫҫӗ. Хӗлле йӑлтӑр сыраҫҫӗ, ӑмӑртусенче ҫентерӑҫҫӗ. Владимир Вячеславович пиччӗшӗпе нумаях пулмасть "Бурани" йышши мототехника туняннӑ. Ятарласа хӗлле йӑлтӑрпе чупмашкӑн юра хытарса ҫул уҫма.

Раҫҫей шайӑнчи ӑмӑртусене хутшӑнма чаплӑ йышши йӑлтӑр (вӑл ҫулран ҫул ҫенелсе пырат), ӑна сӑрмелли маҫ, ботинка, перчатка, тум туня малла. Таӑкаҫ пайтах. Акӑ, Омска каймашкӑн килти икӗ вӑкӑра сутма тивнӗ. Красноярска та вильӑх укҫипе ҫула тухнӑ.

Ытларах чухне Мусьтаковсем вильӑха тутарсене парса яраҫҫӗ. Пусма шел теҫҫӗ. Ача пек пӑхса ӗстернӗскере ҫӗҫӗ айне тума алӑ ҫаврӑнмасть.

Кӑтӑрен пӑр пуҫ чаксан та пӑшӑрханаҫҫӗ ҫемьере. Паха япалана ҫухатнӑн, тӑванран уйрӑлнӑн туйнать. Кун пек чух чуна тунсах пусать.

Ирина НИКИТИНА.

ХЫПАР-ХӐНАР

Ёҫ ҫыннине мухтаса

Ёҫ ҫыннин ҫулталӑкне халалласа Комсомольски районӑнчи «ҫӑр тата ҫынсем» халӑх музейӗ «Ёҫ ҫыннине мухтатпӑр» презентаци тата «Аттепе анне профессийӗ» сӑнӑкерчӗксен конкурсне йӑркеленӗ. Унӑн тӗллевӗ – ҫамрӑк ӑрава ёҫ ҫыннисемпе паллаштарасси, вӗсене хисеплеме вӑрентесси. Унта 7-18 ҫулти ачасемпе ҫамрӑксем хутшӑнма пултарӑҫҫӗ.

Презентацисен конкурсӗ валли 15-рен кая мар слайд хатӑрлемелле. Ёҫсене юпа уйӑхӑн 10-мӗшӗччен йышӑнаҫҫӗ.

Ял уявӗ асра юлнӑ

Елчӗк ялӗ 428 ҫул тултарнине уявланӑ. Ҫавна май ҫамрӑксем футболла выляс енӗпе ӑмӑртнӑ. Кӗҫӗн ҫулхи ачасем велосипедпа яранса тупӑшнӑ, ҫула ҫитменнисем вара – роликпа. Хӗрсемпе хӗрарӑмсем шӗвӗр кӗлеллӗ тупли тӑхӑнса чупнӑ. Ҫавӑн пекех уявра «Чи таса кил карти», «Тӗслӗхлӗ подъезд», «Тӗслӗхлӗ нумай хваттерлӗ ҫурт» конкурссем те йӑркеленӗ. Ёҫ ҫыннин ҫулталӑкне халалласа курав ёҫленӗ. Парикмахерсем пӗрремӗш хут «Ылтӑн хачӑ» конкурсра тупӑшнӑ.

Кӑмпа яшки пите тутлӑ

Авӑн уйӑхӑн 23-мӗшӗнче «Чӑваш вӑрманӗ» наци паркӑнче «Кӑмпа уявӗ» фестиваль иртет. Унта хутшӑнакансем кӑмпа яшки ативме пултарӑҫ, вӑрман ҫимӗҫӗн сиплӗхӗ пирки пӗлӗҫ. Ҫавӑн пекех курав та иртӗ. Шӑмӑршӑ тӑрӑхӑнчи тӑрлӗ кӑмпапа паллашма пулӗ. Кулинарсем вара унран тутлӑ апат-ҫимӗҫ хатӑрлеме вӑрентӗҫ.

Уявра суту-илӗ ярмӑррки те ёҫлӗ.

Софья, Милана тата Валерия

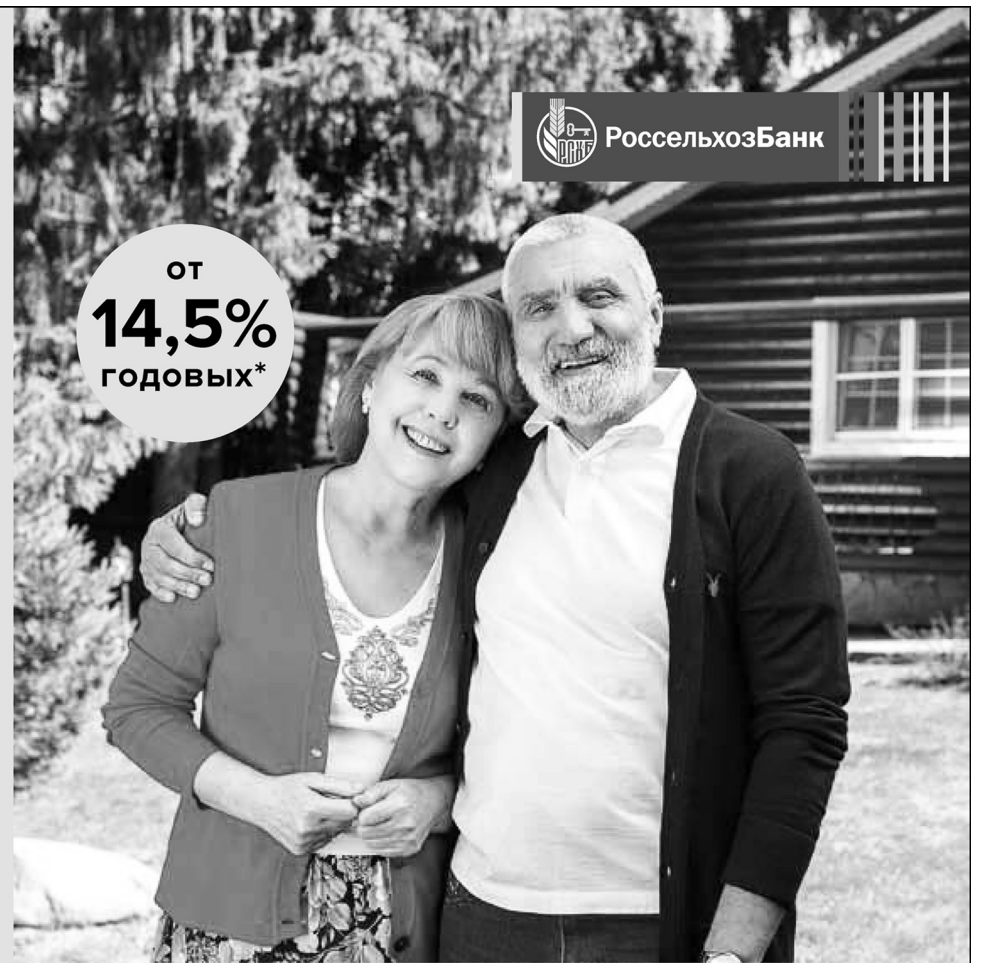
Шупашкарта кӑҫал пӗрремӗш хут виҫӑреш ҫуралнӑ. Валерий тата Анастасия Леонтьевсен ҫемийнче малтан пӑр ывӑл ӑҫнӗ. Халӗ Димӑн харӑсах виҫӑ йӑмӑк ҫитӗнет.

Хулари пӗрремӗш клиника больницин тӗп тухтӑрӗ Геннадий Драндров палӑртнӑ тӑрӑх – виҫӑрешсем 3-4 ҫулта пӗрре кун ҫути кураҫҫӗ.

Хӗрачасене ҫемье Софья, Милана, Валерия ят панӑ. Вӗсен сывлӑхӗ лайӑхине палӑртаҫҫӗ тухтӑрсем.

Виҫӑреше пӑхма ҫӑмӑл мар паллах. Ҫавна май ку тӗлӗшпе Леонтьевсене асламӑшӗ, кукамӑшӗ те пулӑшӗ.

Валентина МАКСИМОВА.

от
14,5%
Годовых*

Кредит «Пенсионный»

Кредит «Пенсионный» предоставляется без поручителей и залога гражданам РФ в возрасте до 75-ти лет (на момент возврата кредита), находящимся на пенсионном обеспечении и получающим пенсию на счет, открытый в АО «Россельхозбанк», в рублях Российской Федерации на срок до 5 и до 7 лет. Сумма кредита – от 10 тыс. рублей до 500 тыс. рублей. Процентные ставки составляют от 14,5% до 16,75% при условии оформления договора страхования жизни и здоровья. В случае отказа от страхования жизни и здоровья ставка увеличивается на 4,5%. Более подробную информацию о размере процентных ставок и об офисах, на которые распространяется действие условий по предоставлению кредита на срок свыше 5 и до 7 лет, уточняйте в офисах Банка. Подробности по телефону, на официальном сайте и в офисах АО «Россельхозбанк».

*При получении кредита в сумме свыше 200 тыс. рублей на срок до 12 месяцев (включительно) действует специальная ставка в размере 14,5% при условии оформления договора страхования жизни и здоровья. В случае отказа от страхования жизни и здоровья ставка увеличивается на 4,5%.

Генеральная лицензия Банка России №3349 (бессрочная). Реклама.

Звонок по России бесплатный

8 800 200-02-90 | www.rshb.ru

РЕКЛАМА, ПӖЛТЕРӰСЕМ

СУТАТӰП / ПРОДАЮ

2. АКЦИЯ! БЛОКИ КЕРАМЗИТОБЕТОН-НБЕ, пропаренные, вибропрессованные 20x20x40 – 31 руб., 12x20x40 – 26 руб., 9x20x40 – 22 руб. Высокое качество. **Песок**, ОПГС. Доставка манипулятором. Без вых. Т. **8-967-470-46-77.**

3. АКЦИЯ! КОЛЬЦА ж/б для колодцев и к-зацій 0,7; 1; 1,5 м. **Бурение.** Д-ка манипул-м. Работаем без выходных. Т. **8-967-470-46-77.**

4. Немецкие пластиковые ОКНА. Скидки. Гарантия. Замер, д-ка – бесплатно. Т. **8-987-576-65-62.**

6. Косилки, грабли, пресс-подборщики, погрузчики, отвалы. ОПТОВЫЕ ЦЕНЫ! Т. **8-927-851-68-58.**

7. Гравмассу, песок, щебень, керамзит, торф, кирп. бой, чернозем, навоз. Дешево. Доставка. Т.: **89033581770, 89276689713.**

8. Гравмассу, песок, щебень, торф, кирп. бой, керамблок, керамзит. Пенсионерам, уч. ВОВ – скидки. Т. **8-905-199-01-22.**

9. ГРАВМАССУ, песок, щебень, керамзит, кирп. бой, чернозем. Дешево. Доставка. Т. **89033583021.**

11. Срубы на заказ. Т. **37-28-74.**

13. Гравмассу, песок, керамзит, бой кирпичика. Д-ка. Т. **89033225766.**

14. Немецкие ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА. Низкие цены. Пенсионерам скидки. Замер, доставка – бесплатно. Без вых. Т. **8-927-855-83-55.**

16. Гравмассу, песок, щебень, керамзит – недорого. Т. **89053465671.**

17. ОПГС, песок, бой кирпичика, керамзит, навоз. Т. **89051974019.**

21. Керамблок, гравмассу, песок. Т.: **8-903-345-63-07, 89176757528.**

24. Грабли, косилки, сажалки, копалки, окучники, опрыскиватели, погрузчики, БДФ. Низкие цены. Д-ка. Т. **89278533596.**

27. КИРПИЧ от 10 руб., **БЛОКИ к/б, пеноблоки.** Манипулятор. Тел. **89033220208, 48-02-08.**

29. Электропастухи, доильные аппараты. Т. **8-937-375-80-95.**

33. Опрыскиватели, плуги, фрезы, окучники, дискаторы, картофелекопалки. ЦЕНЫ СНИЖЕНЫ! Т. **8-937-388-50-89.**

35. Пластиковые ОКНА, металлические ДВЕРИ. Бесплатно: замер, доставка, демонтаж. **Гарантия 15 лет.** Т. **8-937-391-39-91.**

58. Сетку-рабицу, заборы, ворота (кованые, распашные, гаражные), ДВЕРИ железные, ОКНА пластиковые. Кровля и обшивка домов. Козырьки, навесы. Строительные работы. Д-ка. Установка. Гарантия. **Льготникам скидки.** Т.: **89022881447, 387574.** Сайт: metalservis21.ru

93. Кирпич красный одинарный, полуторный, силикатный, облицовочный (все цвета), **половняк, КББ 20x20x40, 20x12x40, гравмассу, керамзит.** Доставка. Разгрузка кран-манипулятором. Т.: **44-20-97, 89033582097.**

95. ТРУБЫ ВИТЫЕ, офактуренные; кованые элементы в ассортименте. Т. **89278441501.**

98. Бетон, раствор, фундамент, плиты, перекрытия, перемычки, крышки для погреба, доски. Д-ка. Дешево. Т. **89278535732.**

142. ОКНА – дешево. Т. **89276684382.**

154. Металлочерепицу, профнастил, металлосайдинг, водостоки. Доставка. Замер. **Строительство.** Т. **8-919-653-43-68.**

185. Гравмассу, песок, щебень. Доставка. Скидки. Т. **8-927-846-24-10.**

219. Гравмассу, песок, щебень - 20 тн. Доставка. Т. **8-917-650-03-85.**

318. Канашскую гравмассу, песок, щебень, навоз. Т. **89093020958.**

536. ОПГС, песок, щебень, бой кирпича, асфальтную крошку, чернозем, торф. Пенсионерам, уч. ВОВ скидки. Т. **89613472547.**

594. ТЕПЛИЦЫ 3x6 – 14000 руб., 3x8 – 18000 руб. Т. **8-917-666-80-20.**

595. ТЕПЛИЦЫ от производителя по низкой цене. Т. **48-16-54.**

610. Отруби – 7,5 р., пшеницу – 9 р., ячмень – 8,5 р. Т. **89373916016.**

ТУЯНАТӰП / КУПЛӰ

28. Ёне, вӑкӑр, тына, сурӑх, сысна амисем. Т. **8-927-999-37-37.**

50. Коров, телок. Т. **8-927-850-85-64.**

574. Коров, бычков, телок, лошадей. Т. **8-961-348-91-88.**

575. Коров, бычков, телок, лошадей. Т. **8-967-796-71-42.**

614. СКОТИНУ. Т. **8-961-344-03-82.**

АУ «Издательский дом «Хыпар»

СДАЕТ ПОМЕЩЕНИЯ ПОД ОФИС

на **3, 6, 7** этажах

Дома печати.

Справки по тел.: **28-83-70, 56-04-17, 28-83-64.**

ПУЛӰШУ / УСЛУГИ

32. Лечение алкоголизма. Анонимно. Консультация бесплатная с 9.00 до 19 ч., сб., воскр. с 9.00 до 13 ч. А: Чеб., пр. Ленина, 56. Т. **8(8352)552733.** Лиц. ЛО 21-01-001 341 от 17.11.2015г. МЗ ЧР. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

38. Чистка колодцев, скважин, доставим предметы. Т. **89674715070.**

43. Бурение скважин «под ключ». Гарантия. Т. **8-927-668-43-82.**

53. Изготовление ЛЕСТНИЦ (дуб, хвоя, береза). Т. **8-917-662-34-94.**

77. НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ за 1 день. Т. **8-937-397-24-42.**

152. Бурение скважин на воду. Т. **8-960-302-12-93.**

187. Бурение скважин. Опыт. Гарантия. Паспорт. Т. **8-906-131-21-24.**

228. Строительные работы от фундамента до кровли – бани, фасады, заборы. Т. **89373762324.**

238. Бурение скважин на воду. Быстро. Качественно. Гарантия. Т.: **8-960-301-25-13, 8-927-991-66-99.**

527. Утепление домов ПЕНОИЗОЛОМ. Т. **8-961-340-83-72.**

626. Услуги мини-трактора. Ковш 30; 40; 60 см. Т. **89278625531.**

«ХРЕСЧЕН САССИ»
Обществӑла политика хаҫаҫӗ
Индекс 54838
Учредительсем – Чӑваш Республикин Информаци политикин тата массӑллӑ коммуникацисен министерствин, Чӑваш Республикин Информаци политикин тата массӑллӑ коммуникацисен министерствин «Хыпар» Издательство сурчӗ» Чӑваш Республикин хайтытамлӑ учрежденийӗ

ДИРЕКТОР-ТӖП РЕДАКТОР –
М.М. АРЛАНОВ
Редактор – **В.В. ПЕТРОВА**
РЕДКОЛЛЕГИ:
В.В. Петрова – редактор
И.П. Никитина – корреспондент
Л.А. Никитина – корреспондент
Е.А. Трофимова – хаҫат операторӗ

hypar3@mail.ru
Редакция издатель адресӗ: Шупашкар, И. Яковлев пр., 13.
Телефонсем:
директор-тӗп редактор – **56-00-67,**
лайсем – **62-50-06, 62-04-54,**
реклама пайӗ тел./факс – **28-83-70.**
Факс (8352) **62-50-06**

Хаҫата 2013 ҫулхи раштав уйӑхӑн 10-мӗшӗнче Федерацин сыхӑну, информаци технологийӗсемпе массӑллӑ коммуникацисен сферинчи саккунсе пӑхӑнине сӑнаса тӑракан службин Чӑваш Республикинчи управленийӗ ПИ ТУ 21-00305 № регистрацисен.
Хаҫата «Хыпар» Издательство сурчӗ» АУ техника центрӑнче калӑпланӑ хатӑр оригинал-макетран «Чӑваш ЕН» ИПК» АО типографийӗнче пичетленӗ. 428019, Шупашкар, И. Яковлев пр-чӗ, 13.
Графика
17 сехетре алӑ пусмалла.
17 сехетре алӑ пуснӑ.
Заказ 3289
Тираж 6689
* Рекламанӑ пӗлтерӗсем. Реклама текӗҫсемпе пӗлтерӗсемӗн вӗсене паракансем яваплӑ.

ТУНТИКУН, 19 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

5.00 «Доброе утро» 9.00, 12.00, 14.00, 15.00, 18.00, 0.15 Новости 9.20 Контрольная закупка 9.50 «Жить здорово!» 12+ 10.55 Модный приговор 12.15 «Мужское / Женское» 13.20, 14.15, 15.15, 1.40 «Время покажет» 16+ 16.00, 0.30 «Про любовь» 16+ 17.00 «Наедине со всеми» 16+ 18.45 «Давай поженимся!» 16+ 19.50 «Пусть говорят» 16+ 21.00 «Время» 21.35 Т/с «МЕДСЕСТРА» 12+ 23.40 «Вечерний Ургант» 16+ 3.00 Кубок мира по хоккею 2016. Сборная России - сборная Северной Америки. Прямой эфир

ЫТЛАРИКУН, 20 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

5.10 «Доброе утро» 9.00, 12.00, 14.00, 15.00, 18.00, 0.15, 3.00 Новости 9.20, 4.15 Контрольная закупка 9.50 «Жить здорово!» 12+ 10.55, 3.15 Модный приговор 12.15 «Мужское / Женское» 13.20, 14.15, 15.15, 2.30, 3.05 «Время покажет» 16+ 16.00, 0.30 «Про любовь» 16+ 17.00, 1.35 «Наедине со всеми» 18.45 «Давай поженимся!» 16+ 19.50 «Пусть говорят» 16+ 21.00 «Время» 21.35 Т/с «МЕДСЕСТРА» 12+ 23.40 «Вечерний Ургант» 16+

ЮНКУН, 21 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

5.00 «Доброе утро» 9.00, 12.00, 14.00, 15.00, 18.00, 0.25, 3.00 Новости 9.20, 4.30 Контрольная закупка 9.50 «Жить здорово!» 12+ 10.55, 3.30 Модный приговор 12.15 «Мужское / Женское» 13.20, 14.15, 15.15, 2.35, 3.05 «Время покажет» 16+ 16.00, 0.40 «Про любовь» 16+ 17.00, 1.40 «Наедине со всеми» 18.45 «Давай поженимся!» 16+ 19.50 «Пусть говорят» 16+ 21.00 «Время» 21.35 Т/с «НОВАЯ ЖЕНА» 23.50 «Вечерний Ургант» 16+

КЁШЕРНИКУН, 22 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

5.00 «Доброе утро» 9.00, 12.00, 14.00, 15.00, 18.00, 0.10, 3.00 Новости 9.20, 4.15 Контрольная закупка 9.50 «Жить здорово!» 12+ 10.55, 3.15 Модный приговор 12.15 «Мужское / Женское» 13.20, 14.15, 15.15, 2.25, 3.05 «Время покажет» 16+ 16.00, 0.25 «Про любовь» 16+ 17.00, 1.30 «Наедине со всеми» 18.45 «Давай поженимся!» 16+ 19.50 «Пусть говорят» 16+ 21.00 «Время» 22.00 Кубок мира по хоккею 2016. Сборная России - сборная Финляндии. Прямой эфир

ЭРНЕКУН, 23 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

5.00 «Доброе утро» 9.00, 12.00, 14.00, 15.00, 18.00 Новости 9.20 Контрольная закупка 9.50 «Жить здорово!» 12+ 10.55 Модный приговор 12.15 «Мужское / Женское» 13.20, 14.15, 15.15 «Время покажет» 16+ 16.00 «Про любовь» 16+ 17.00 «Жди меня» 18.45 «Человек и закон» 16+ 19.50 «Поле чудес» 16+ 21.00 «Время» 21.30 «Голос» 12+ 23.30 «Вечерний Ургант» 16+ 0.15 Х/ф «ДУХЛЕСС» 18+ 2.15 Х/ф «КОРОЛЬ АРТУР»

ШАМАТКУН, 24 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

4.35, 6.10 Х/ф «ЗОЛОТОЙ ТЕПЛОК» 6.00, 10.00, 12.00, 18.00 Новости 8.00 «Играй, гармонь любимая!» 8.45 «Смешарики. Новые приключения» 9.00 Умницы и умники 12+ 9.45 «Слово пастыря» 10.15 «Зиновий Гердт. «Я больше никогда не буду!» К 100-летию актера 11.20 Смак 12+ 12.15 «Идеальный ремонт» 13.15 «Теория заговора» 16+ 14.00 «На 10 лет моложе» 16+ 14.50 Эдвард Радзинский. «Смерть Сталина. Другая версия» 12+ 16.55 «Кто хочет стать миллионером?» 18.10 «Голос» Специальный выпуск 12+ 21.00 «Время» 21.20 «Сегодня вечером» 16+ 23.00 «Подмосковные вечера» 23.55 Х/ф «ДУХЛЕСС 2» 16+ 2.00 Кубок мира по хоккею 2016. Полуфинал. Прямой эфир 4.10 Модный приговор 5.10 Контрольная закупка

ВЫРСАРНИКУН, 25 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

6.00, 10.00, 12.00 Новости 6.10 Х/ф «ДОЖИВЕМ ДО ПОНЕДЕЛЬНИКА» 8.10 «Смешарики. ПИН-код» 8.25 «Здоровье» 16+ 9.30 «Часовой» 12+ 10.15 «Непутевые заметки» 10.35 «Пока все дома» 11.25 Фазенда 12.20 «Открытие Китая» 12.50 «Елена Сафонова. Цвет зимней вишни» 12+ 13.55 «Достоинство Республики: Лариса Долина» 16.00 Т/с «ИЩЕЙКА» 12+ 18.00 «Точь-в-точь» 16+ 21.00 Воскресное «Время» 22.30 «Что? Где? Когда?» Осенняя серия игр 23.40 «Дмитрий Шостакович. «Я оставляю сердце вам в залог» 0.45 Х/ф «МЕЛИНДА И МЕЛИНДА» 16+ 2.40 Х/ф «ОФИСНОЕ ПРОСТРАНСТВО» 16+ 4.20 Контрольная закупка

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 9.55 «О самом главном» 12+ 11.35, 14.35, 17.25, 20.45 Местное время. Вести-Москва 12.00, 1.00 Т/с «КАМЕНСКАЯ» 14.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+ 17.45 «Прямой эфир» 16+ 18.50 «60 минут» с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым 21.00 Т/с «КАРИНА КРАСНАЯ» 12+ 23.00 «Вечер с Владимиром Соловьевым» 12+ 3.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+ 4.00 Комната смеха

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 9.55 «О самом главном» 12+ 11.35, 14.35, 17.25, 20.45 Местное время. Вести-Москва 12.00, 1.00 Т/с «КАМЕНСКАЯ» 14.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+ 17.45 «Прямой эфир» 16+ 18.50 «60 минут» с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым 21.00 Т/с «КАРИНА КРАСНАЯ» 12+ 23.00 «Вечер с Владимиром Соловьевым» 12+ 3.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+ 4.00 Комната смеха

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 9.55 «О самом главном» 12+ 11.35, 14.35, 17.25, 20.45 Местное время. Вести-Москва 12.00, 1.00 Т/с «КАМЕНСКАЯ» 14.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+ 17.45 «Прямой эфир» 16+ 18.50 «60 минут» с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым 21.00 Т/с «КАРИНА КРАСНАЯ» 12+ 23.00 «Вечер с Владимиром Соловьевым» 12+ 3.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+ 4.00 Комната смеха

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 9.55 «О самом главном» 12+ 11.35, 14.35, 17.25, 20.45 Местное время. Вести-Москва 12.00, 0.55 Т/с «КАМЕНСКАЯ» 14.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+ 17.45 «Прямой эфир» 16+ 18.50 «60 минут» с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым 21.00 Т/с «КАРИНА КРАСНАЯ» 12+ 23.00 «Поединок» 12+ 3.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+ 4.00 Комната смеха

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 9.55 «О самом главном» 12+ 11.35, 14.35, 17.25, 20.45 Местное время. Вести-Москва 12.00, 1.10 Т/с «КАМЕНСКАЯ» 16+ 14.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+ 17.45 «Прямой эфир» 16+ 18.50 «60 минут» с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым 21.00 «Измайловский парк» Большой юмористический концерт 16+ 23.10 Х/ф «МАМА, Я ЖЕНОСЬ» 12+ 3.15 Т/с «СЕМЕЙНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+ 4.15 Комната смеха

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 9.55 «О самом главном» 12+ 11.35, 14.35, 17.25, 20.45 Местное время. Вести-Москва 12.00, 1.10 Т/с «КАМЕНСКАЯ» 16+ 14.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+ 17.45 «Прямой эфир» 16+ 18.50 «60 минут» с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым 21.00 «Измайловский парк» Большой юмористический концерт 16+ 23.10 Х/ф «МАМА, Я ЖЕНОСЬ» 12+ 3.15 Т/с «СЕМЕЙНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+ 4.15 Комната смеха

РОССИЯ 1

5.00 Х/ф «СВОЯ ЧУЖАЯ СЕСТРА» 12+ 7.00 Мульти-утро. «Маша и Медведь» 7.30 «Сам себе режиссер» 8.20, 3.40 «Смехопанорама» Евгения Петросяна 8.50 Утренняя почта 9.30 «Сто к одному» 10.20 Местное время. Вести-Москва. Неделя в городе 11.00, 14.00 Вести 11.20 Большой праздничный концерт 14.20 Х/ф «ОСТАНЫТЕСЬ НАВСЕГДА» 12+ 18.00 «Удивительные люди» 20.00 Вести недели 22.00 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым» 12+ 0.30 Т/с «СЕВМОПУТЬ. ДОРОГА ВО ЛЬДАХ» 12+ 2.25 Т/с «БЕЗ СЛЕДА» 12+ 4.10 Комната смеха

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Утренний гость. Премьера (на чувашском языке) 9.40-9.55 Военное детство (на чувашском языке) 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Утренний гость. Премьера (на чувашском языке) 9.40-9.55 Военное детство (на чувашском языке) 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Утренний гость. Премьера (на чувашском языке) 9.40-9.55 Военное детство (на чувашском языке) 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Наша Республика. Главная тема 9.20 Я люблю Чувашию 9.40-9.55 Из нашего фонда. Поет Н. Дмитриев 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Обзор прессы 9.10-9.55 Телеюри 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Обзор прессы 9.10-9.55 Телеюри 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чаваш Ен 7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро 8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро 9.00 Обзор прессы 9.10-9.55 Телеюри 11.35-12.00 Вести-Чаваш Ен 14.35-14.55 Вести-Чувашия 17.25-17.45 Вести-Чаваш Ен 20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТВ

5.00 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 6.00 «Новое утро» 8.30 «Студия Юлии Высоцкой» 9.00 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+ 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня 10.20 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+ 12.00 Суд присяжных 16+ 13.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие 13.50 «Место встречи» 15.20 «АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР» 16+ 16.20 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+ 18.00 «Говорим и показываем» 19.40 Х/ф «ВНУТРЕННЕЕ РАССЛЕДОВАНИЕ» 16+ 23.20 «Итоги дня» 23.55 «Поздненок» 16+ 0.10 Т/с «МОРСКИЕ ДЬВЯОЛЫ» 16+ 1.05 «Место встречи» 16+ 2.30 Их нравы 0+ 3.05 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.00 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТВ

5.00 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 6.00 «Новое утро» 8.30 «Студия Юлии Высоцкой» 9.00 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+ 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня 10.20 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+ 12.00 Суд присяжных 16+ 13.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие 13.50 «Место встречи» 15.20 «АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР» 16+ 16.20 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+ 18.00 «Говорим и показываем» 19.40 Х/ф «ВНУТРЕННЕЕ РАССЛЕДОВАНИЕ» 16+ 23.20 «Итоги дня» 23.55 Т/с «МОРСКИЕ ДЬВЯОЛЫ» 16+ 0.45 «Место встречи» 16+ 2.15 «Квартирный вопрос» 0+ 3.15 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.10 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТВ

5.00 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 6.00 «Новое утро» 8.30 «Студия Юлии Высоцкой» 9.00 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+ 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня 10.20 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+ 12.00 Суд присяжных 16+ 13.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие 13.50 «Место встречи» 15.20 «АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР» 16+ 16.20 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+ 18.00 «Говорим и показываем» 19.40 Х/ф «ВНУТРЕННЕЕ РАССЛЕДОВАНИЕ» 16+ 23.20 «Итоги дня» 23.55 Т/с «МОРСКИЕ ДЬВЯОЛЫ» 16+ 0.45 «Место встречи» 16+ 2.15 «Квартирный вопрос» 0+ 3.15 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.10 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТВ

5.00 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 6.00 «Новое утро» 8.30 «Студия Юлии Высоцкой» 9.00 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+ 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня 10.20 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+ 12.00 Суд присяжных 16+ 13.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие 13.50 «Место встречи» 15.20 «АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР» 16+ 16.20 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+ 18.00 «Говорим и показываем» 19.40 Х/ф «ВНУТРЕННЕЕ РАССЛЕДОВАНИЕ» 16+ 23.20 «Итоги дня» 23.55 Т/с «МОРСКИЕ ДЬВЯОЛЫ» 16+ 0.45 «Место встречи» 16+ 2.15 «Квартирный вопрос» 0+ 3.15 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.10 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТВ

5.00 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 6.00 «Новое утро» 8.30 «Студия Юлии Высоцкой» 9.00 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+ 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня 10.20 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+ 12.00 Суд присяжных 16+ 13.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие 13.50 «Место встречи» 15.20 «АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР» 16+ 16.20 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+ 18.00 «Говорим и показываем» 19.40 Х/ф «ВНУТРЕННЕЕ РАССЛЕДОВАНИЕ» 16+ 23.20 «Итоги дня» 23.55 Т/с «МОРСКИЕ ДЬВЯОЛЫ» 16+ 0.45 «Место встречи» 16+ 2.15 «Квартирный вопрос» 0+ 3.15 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.10 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТВ

5.00 Их нравы 0+ 5.35 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 7.25 Смотр 0+ 8.00, 10.00, 16.00 Сегодня 8.15 «Жилищная лотерея Плюс» 0+ 8.45 «Готовим с Алексеем Зиминным» 0+ 9.10 «Устами младенца» 0+ 10.20 Главная дорога 16+ 11.00 «Еда живая и мертвая» 12.00 «Квартирный вопрос» 0+ 13.05 «ДВОЙНЫЕ СТАНДАРТЫ» 16+ 14.05 «ОДНАЖДЫ...» с Сергеем Майоровым 16+ 15.05 Своя игра 0+ 16.20 Х/ф «РЕВОЛЮЦИЯ «ПОД КЛЮЧ» 12+ 17.15 «Герои нашего времени» с Вадимом Тахменевым 20.00 «Новые русские сенсации» 16+ 21.00 «ОХОТА» 16+ 22.30 «Салтыков-Щедрин шоу» 16+ 23.30 «Международная пилорама» с Тиграном Кеосаяном 16+ 0.25 Т/с «РОЗЫСК» 16+ 2.10 «Таинственная Россия» 16+ 3.05 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.00 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТВ

5.00 Их нравы 0+ 5.35 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+ 7.25 Смотр 0+ 8.00, 10.00, 16.00 Сегодня 8.15 «Жилищная лотерея Плюс» 0+ 8.45 «Готовим с Алексеем Зиминным» 0+ 9.10 «Устами младенца» 0+ 10.20 Главная дорога 16+ 11.00 «Еда живая и мертвая» 12.00 «Квартирный вопрос» 0+ 13.05 «ДВОЙНЫЕ СТАНДАРТЫ» 16+ 14.05 «ОДНАЖДЫ...» с Сергеем Майоровым 16+ 15.05 Своя игра 0+ 16.20 Х/ф «РЕВОЛЮЦИЯ «ПОД КЛЮЧ» 12+ 17.15 «Герои нашего времени» с Вадимом Тахменевым 20.00 «Новые русские сенсации» 16+ 21.00 «ОХОТА» 16+ 22.30 «Салтыков-Щедрин шоу» 16+ 23.30 «Международная пилорама» с Тиграном Кеосаяном 16+ 0.25 Т/с «РОЗЫСК» 16+ 2.10 «Таинственная Россия» 16+ 3.05 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК» 4.00 Т/с «ВРАЧЕБНАЯ ТАЙНА» 16+

НТРК

6.00, 20.35 «Один день с профессионалом» 12+ 6.30, 9.00, 19.15, 22.00 «Наша Республика. Главная тема» 12+ 7.00 «Большое сердце» 12+ 7.30 «ТТ не обойти!» 12+ 8.30 «Я люблю Чувашию» 6+ 9.30 «И в шутку, и всерьез» 0+ 10.00 «КАМ КАМА». Чаваша кударна фильм 12+ 12.30 «Сказки Гофмана». Жак Оффенбах 12+ 15.30, 22.30 «ТЕП УРАМПА ОРКЕСТРПА». Чаваша кударна фильм 12+ 17.30 Х/ф «Я ТЕБЯ ЛЮБИЛ» 12+ 19.00, 22.30 «Республика». Хыпарсен калараме 19.30 «Сиплэ те тутлэ» 16+ 20.00, 23.00 «Республика». Информационная программа 8.30 «Сделано в Чувашии» 12+ 8.35 «Один день с профессионалом» 12+ 9.00, 21.00 «Республика в деталях» 10.00 «Большое сердце» 6+ 11.00 «Туй икерчи» Водевиль 12+ 13.30 «В. Раймов. Аннене халлалана концерт» 6+ 15.00, 21.30 «Правовое поле» 12+ 15.15 «Земляки» 6+ 18.00 Д/ф «Академия жизни» 12+ 18.30 «На Олимпе» 6+ 19.15, 22.45 «Теплэ каласу» 12+ 20.30 «Комфортный город» 12+ 23.30 «СИРЕ ТЕЛЛЕНМЕН ТЕ». Чаваша кударна фильм 12+

НТРК

6.00 «Мир без войны». Концерт 6.30, 10.30 «И в шутку, и всерьез» 0+ 7.00, 19.00, 22.30 «Республика». Хыпарсен калараме 7.15, 9.35, 17.30, 19.30, 22.00 «Наша Республика. Главная тема» 12+ 7.30 «Сиплэ те тутлэ» 16+ 8.00, 20.00, 23.00 «Республика». Информационная программа 8.30 «Сделано в Чувашии» 12+ 8.35 «Один день с профессионалом» 12+ 9.00, 21.00 «Республика в деталях» 10.00 «Большое сердце» 6+ 11.00 «Туй икерчи» Водевиль 12+ 13.30 «В. Раймов. Аннене халлалана концерт» 6+ 15.00, 21.30 «Правовое поле» 12+ 15.15 «Земляки» 6+ 18.00 Д/ф «Академия жизни» 12+ 18.30 «На Олимпе» 6+ 19.15, 22.45 «Теплэ каласу» 12+ 20.30 «Комфортный город» 12+ 23.30 «СИРЕ ТЕЛЛЕНМЕН ТЕ». Чаваша кударна фильм 12+

НТРК

6.00 «Мир без войны». Концерт 6.30, 10.30 «И в шутку, и всерьез» 0+ 7.00, 19.00, 22.30 «Республика». Хыпарсен калараме 7.15, 9.35, 17.30, 19.30, 22.00 «Наша Республика. Главная тема» 12+ 7.30 «Сиплэ те тутлэ» 16+ 8.00, 20.00, 23.00 «Республика». Информационная программа 8.30 «Сделано в Чувашии» 12+ 8.35 «Один день с профессионалом» 12+ 9.00, 21.00 «Республика в деталях» 10.00 «Большое сердце» 6+ 11.00 «Туй икерчи» Водевиль 12+ 13.30 «В. Раймов. Аннене халлалана концерт» 6+ 15.00, 21.30 «Правовое поле» 12+ 15.15 «Земляки» 6+ 18.00 Д/ф «Академия жизни» 12+ 18.30 «На Олимпе» 6+ 19.15, 22.45 «Теплэ каласу» 12+ 20.30 «Комфортный город» 12+ 23.30 «СИРЕ ТЕЛЛЕНМЕН ТЕ». Чаваша кударна фильм 12+

НТРК

6.00 Д/ф «Последняя кража» 12+ 7.00, 19.00, 22.30 «Республика». Хыпарсен калараме 7.15 «Чаваш халэх юмахёсем» 7.30, 9.15, 13.00, 19.30, 20.30, 22.00, 23.30 «Наша Республика. Главная тема» 12+ 8.00, 20.00, 23.00 «Республика». Информационная программа 8.30 «Правительственная связь» 9.00, 21.00 «Республика в деталях» 9.30 «Бизнес среда» 12+ 9.45 «ТАРСА». Чаваша кударна фильм 12+ 12.30 «И в шутку, и всерьез» 6+ 13.30 «Любимый город» 6+ 15.00 Х/ф «БЫЛЕТЫ С НЕБА» 17.00 «Анатоллий Кипеч пултарулах казе» 6+ 18.30 «На Олимпе» 6+ 19.15, 22.45 «Тичет тикшерёв» 20.20, 23